

Tweede Voortgangsrapportage 2023

Versie: 3.0.0.0.0.0

Inhoudsopgave

1 Voorwoord	3
2 Leeswijzer en samenvatting	5
2.1 Leeswijzer	5
2.2 Samenvatting	5
3 Beleidsrealisatie begroting 2023	7
3.1 Bestuur en dienstverlening	8
3.2 Veiligheid	12
3.3 Economie	16
3.4 Mobiliteit	20
3.5 Omgevingskwaliteit	26
3.6 Stedelijke ontwikkeling	31
3.7 Jeugd en onderwijs	37
3.8 Cultuur, sport en recreatie	43
3.9 Maatschappelijke ondersteuning	50
3.10 Werk en inkomen	55
3.11 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	60
4 Paragrafen	65
4.1 Plankosten	65
4.2 Initiatieven derden	67
4.3 Personele lasten en externe inhuur	69
4.4 Bedrijfsvoeringsreserve concern	70
4.5 Taakstellingen	72
4.6 Halfjaarlijkse MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG)	73

Hoofdstuk 1

1 Voorwoord

Uit de Tweede Voortgangsrapportage 2023 blijkt dat de uitvoering van de Programmabegroting 2023 grotendeels op koers ligt: we realiseren het overgrote deel van de prestaties uit de begroting volgens plan.

Financiële beeld

De mee- en tegenvallers uit deze rapportage leiden per saldo tot een verwacht nadeel van € 0,8 miljoen voor 2023. Het nadeel voor 2023 is een resultante van een aantal tegenvallers en een forse meevaller van € 1,0 miljoen op de bijstand.

De algemene uitkering 2023 is € 1.020.000 lager omdat conform de meicirculaire 2023 een deel van de aangekondigde loon- en prijscompensatie niet is uitgekeerd.

Andere belangrijke tegenvallers zijn een nadeel van € 1,5 miljoen door het afboeken van plankosten Werninkterrein omdat er geen overeenstemming is bereikt met de ontwikkelaar, een tekort van € 240.000 bij de Veiligheidsregio door o.a. de nieuwe CAO en € 216.000 voor de organisatie van nieuwe verkiezingen na de val van het kabinet.

We stellen u voor om het verwachte nadeel van per saldo € 0,8 miljoen direct te verrekenen met de concernreserve, zodat de begroting weer op 0 sluit.

Overgang Servicepunt71 naar Leiden (cluster Interne Dienstverlening en Advisering)

Het nieuwe cluster Interne Dienstverlening en Advisering (IDA) krijgt steeds meer vorm. Om de bedrijfsvoering te versterken wordt de (leidinggevenden)structuur van het cluster gewijzigd. Het concept-organisatieplan IDA waarin dit is uitgewerkt is ter advies voorlegd aan de OR. De beoogde ingangsdatum is 1 januari 2024. Gelijktijdig worden leer- en ontwikkelplannen uitgewerkt om de dienstverlening te optimaliseren. Ook wordt gewerkt aan een strategisch bedrijfsvoeringsplan waarin de strategische thema's/ prioriteiten voor komende jaren worden bepaald.

De algemene reserve van Servicepunt71 is na de liquidatie per 31-12-2022 toegevoegd aan de concernreserve van gemeente Leiden. Vanuit dit (geormerkte) deel wordt voor de periode 2023-2025 een bedrag van afgerond € 3,9 miljoen onttrokken voor het afronden van activiteiten en verplichtingen uit Servicepunt71 waaronder de vervanging van het financieel systeem. Deze mutaties zijn budgetneutraal in de voortgangsrapportage verwerkt om een accuraat beeld van het resultaat te presenteren.

Leiden, september 2023

College van burgemeester en wethouders

Hoofdstuk 2

2 Leeswijzer en samenvatting

2.1 Leeswijzer

De voortgangsrapportage bestaat uit twee delen:

- Verantwoording van de beleidsrealisatie van de Programmabegroting 2023;
- De paragrafen plankosten, initiatieven derden, personele lasten, bedrijfsvoeringsreserve concern, taakstellingen en halfjaarsrapportage meerjarenperspectief grondexploitatie.

De verantwoording van de beleidsrealisatie volgt de programma-indeling van de Programmabegroting 2023. Aan de hand van de doelenbomen met de prestaties geven we met de kleuren van de stoplichten aan in hoeverre de uitvoering van de prestaties op schema ligt:

Stoplicht	Betekenis
✓ Groen	Prestatie wordt of is binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.
⚠ Oranje	Er is een risico dat de prestatie niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit wordt gerealiseerd. Hierop is bijsturing nodig.
✖ Rood	Prestatie wordt of is niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.

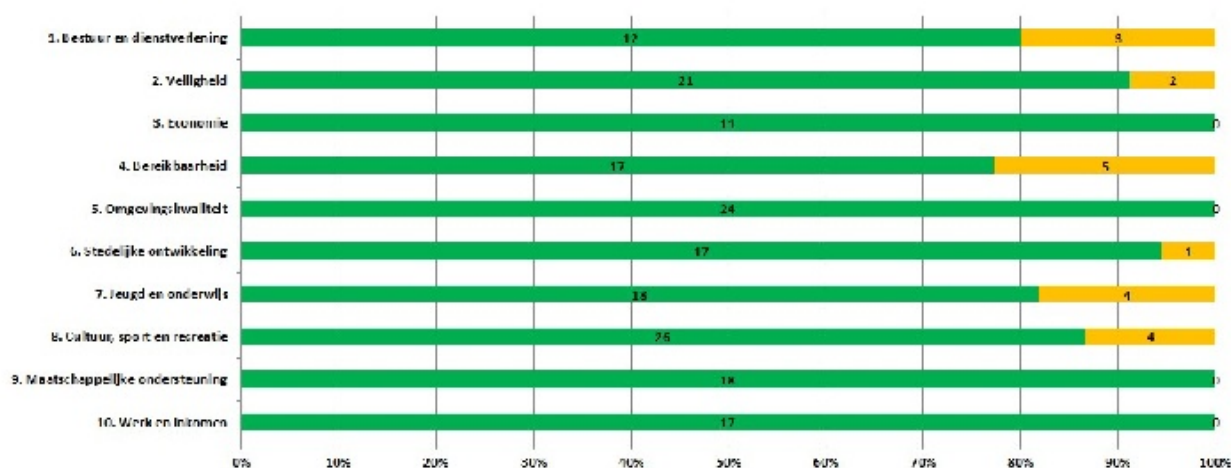
Bij een 'rood' of 'oranje' stoplicht bevat de voortgangsrapportage in ieder geval een toelichting op de oorzaak van de afwijking, de consequenties voor het bereiken van de programmadoelstelling en de wijze waarop het college wil bijsturen.

2.2 Samenvatting

Voortgang Prestaties

De uitvoering van de Programmabegroting ligt grotendeels op koers: van de 200 prestaties waarin de Programmabegroting 2023 is opgedeeld, verwachten we dat 181 prestaties volgens planning worden gerealiseerd ('groen'). Op 19 prestaties is bijsturing nodig ('oranje') en we verwachten van nul prestaties dat deze niet binnen de kaders uit de Programmabegroting 2023 kunnen worden gerealiseerd ('rood').

De onderstaande figuur maakt inzichtelijk welk percentage van de prestaties binnen de diverse programma's op koers ligt:

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel zijn de financiële afwijkingen opgenomen. Deze posten lichten we bij de rapportage over het betreffende programma toe. Het negatieve saldo verrekenen we met de concernreserve.

Programma	Onderwerp	2023
01 Bestuur en dienstverlening	Extra Tweede Kamerverkiezing	257
Totaal 01 Bestuur en dienstverlening		257
02 Veiligheid	Tekort Veiligheidsregio 2023	240
Totaal 02 Veiligheid		240
03 Economie	Lasten en baten markten	180
Totaal 03 Economie		180
05 Omgevingskwaliteit	Bomenfonds	122
Totaal 05 Omgevingskwaliteit		122
06 Stedelijke ontwikkeling	Project Werninkterrein	1.500
	Treasury	26
Totaal 06 Stedelijke ontwikkeling		1.526
08 Cultuur, sport en recreatie	Onderhoudsbudget nieuwe sportaccommodaties	-250
	Uitvoeren nieuwe verkeersplannen	30
Totaal 08 Cultuur, sport en recreatie		-220
10 Werk en inkomen	Bijstand	-1.000
	Energiebudget 2023 DZB	-295
	Dichterbij dan je denkt	239
Totaal 10 Werk en inkomen		-1.056
AD Algemene middelen	Onderuitputting kapitaallasten Centrumregeling IDA	71
	Groei en krimp van aantal accounts	-584
	Dividend BNG 2022	-239
	Netto ontwikkeling algemene uitkering 2023	1.020
	Treasury	-580
Totaal AD Algemene middelen		-312
ON Onvoorzien	Onvoorzien	70
Totaal ON Onvoorzien		70
Eindtotaal		807

Bedragen * € 1.000

Hoofdstuk 3

3 Beleidsrealisatie begroting 2023

1

Bestuur en dienstverlening

Bestuur en dienstverlening

<i>Programmanummer</i>	1
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Kennis, Onderwijs, Sport en Financiën Werk, Inkomen en Economie & Cultuur

De missie van het programma Bestuur en dienstverlening luidt:

De gemeente Leiden staat voor een betrouwbaar bestuur: open en transparant en in samenwerking met en voor partners en burgers in de stad en regio.

De gemeente Leiden staat voor een klantgerichte, persoonlijke en toegankelijke dienstverlening, waarbij burgers, bedrijven en overige instellingen betrouwbaar, duidelijk, snel en op maat worden bediend.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

De dienstverlening van het Klant Contact Center (KCC) heeft zich het afgelopen jaar weer verder geprofessionaliseerd. Het KCC beantwoordt inmiddels niet 70% maar tegen de 80% van de vragen zelf. Dit is winst voor de Leidenaar omdat zij direct antwoord krijgen en niet doorverbonden hoeven te worden.

Daarnaast is de wachttijd in de publiekshal in de zomerpiek bij het afhalen van paspoorten en ID-kaarten enorm gedaald. Dit komt doordat we met managementinformatie beter kunnen roosteren. In de drukste week vorig jaar zat 51% van de klanten langer dan 10 minuten te wachten bij het afhalen van hun paspoort of ID-kaart. Dit jaar was dat in dezelfde week 10%.

Vanaf deze zomer kunnen ouders of verzorgers de toestemming voor de aanvraag van een paspoort voor hun minderjarige kind(eren) ook via DigiD geven. Dit heeft voordelen. Kinderen hoeven dan niet meer met het paspoort van de ouders naar het Stadskantoor te komen. En als de ouders niet bij elkaar wonen kan ook op afstand de toestemming worden gegeven. Dit komt de dienstverlening en de snelheid van de afspraak ten goede. Eerder moest een nieuwe afspraak gepland worden als het toestemmingsformulier of paspoort van een van de ouders vergeten was. Nu kan de toestemming via DigiD direct nog gegeven worden

3.1.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 1A Bestuur

Doel	Prestatie	
1A1 Volksvertegenwoordiging, kaderstelling en control	1A1.1 De gemeenteraad en raadscommissies vergaderen volgens de vastgestelde vergadercyclus	✓
	1A1.2 Burgers actief informeren over rol en werkzaamheden van de gemeenteraad	✓
	1A1.3 Ondersteuning van de gemeenteraad door de griffie, onderzoek door de rekenkamercommissie en controle door de accountant	✓
1A2 Dagelijks besturen van de gemeente	1A2.1 Dagelijks besturen van de gemeente door het college	✓
	1A2.2 Informeren en betrekken van burgers, bedrijven en instellingen over besluiten en bij uit te voeren beleid	✓
	1A2.3 Organiseren van verkiezingen voor gemeente, provincie, waterschap, Rijk en Europa	✓
	1A2.4 Strategische beleidsadvisering en onderzoek	✓
	1A2.5 Adviseren van bestuur over communicatie	✓
1A3 Bijdragen aan en sturen op samenwerkingsverbanden	1A3.1 Sturing en toezicht houden op samenwerkingsverbanden	✓
	1A3.2 Bevorderen van intergemeentelijke samenwerking	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 1A Bestuur

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 1B Dienstverlening

Doel	Prestatie	
1B1 Burgers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de publieke dienstverlening	1B1.1 Leveren van alle producten en diensten op het gebied van Burgerzaken (o.a. reisdocumenten, rijbewijzen, huwelijken etc.)	⚠
	1B1.2 Zorgen voor persoonlijke, betrouwbare, toegankelijke en efficiënte dienstverlening via minimaal de belangrijkste 5 kanalen die de burger van ons verwacht en die voldoen aan de moderne standaarden	⚠
	1B1.3 Op orde houden basisregistraties (BRP, BAG, BGT)	✓
	1B1.4 Beantwoorden van eerstelijns vragen, verstrekken van informatie en leveren van eerstelijns producten	⚠
	1B1.5 Omzetten papieren archieven in digitale archieven naar de moderne standaarden	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 1B Dienstverlening

1B1.1 / 1B1.2 / 1B1.4

Over het algemeen zijn Leidenaren tevreden over de dienstverlening van de gemeente. Intern ervaart de organisatie echter nog steeds hinder van de ICT-storingen. We zien dat de ingezette acties effect hebben, maar dat er nu nog teveel storingen zijn. Voor een verdere daling van het aantal verstoringen is onder meer vermindering van de complexiteit van onze IV-infrastructuur noodzakelijk, wat een langer proces is.

1B1.2 Zorgen voor persoonlijke, betrouwbare ... dienstverlening

Mogelijke vertraging in project duidelijke taal: waarschijnlijk lukt het niet om iedereen in 2023 te trainen. Dit komt doordat de grote hoeveelheid nieuwe collega's van het voormalig Servicepunt71 en de reorganisatie van het nieuwe cluster meer tijd kost dan gedacht. We zijn op dit moment aan het kijken hoe we dit in 2024 kunnen organiseren.

1B1.4 Beantwoorden van eerstelijns vragen, verstrekken van informatie en leveren van eerstelijns producten

Telefonie: In 2023 wordt het bellen via Teams in gebruik genomen. Het was de bedoeling dat ook de callcenteroplossing in 2023 zou worden ingevoerd. Dit deel van het project loopt vertraging op doordat er geen aanbieders op de markt zijn die voldoen aan onze eisen. De aanbesteding is daarom ingetrokken. Nu wordt

overwogen wat de alternatieven zijn en zal daarna een nieuwe aanbesteding worden uitgezet. Implementatie van de callcenteroplossing in 2023 is hiermee niet meer haalbaar.

3.1.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 1 Bestuur en dienstverlening
(- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Mee/Tegenvaller	01.01	Extra Tweede Kamerverkiezing	L	S			257	0	0	0
Budgettair neutraal	01.02	Leges burgerzaken	L	S			294	0	0	0
			B	S			-294	0	0	0
	01.03	Noodhulp aardbeving Marokko	L	S			0	0	0	0
Resultaat programma							257	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.1.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

01.01 Extra Tweede Kamerverkiezing

De extra kosten voor de organisatie van de tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen worden geschat op € 257.000.

Budgetneutrale wijzigingen:

01.02 Leges burgerzaken

De leges burgerzaken zijn per saldo naar verwachting € 176.000 hoger dan begroot (€ 294.000 hogere baten en € 118.000 hogere lasten). Dit wordt met name veroorzaakt door een hoger aantal afgiften reisdocumenten dan geraamd. Hier tegenover staan hogere kosten voor extra inhuur ad € 176.000.

01.03 Noodhulp aardbeving Marokko

Marokko is vrijdagavond 8 september getroffen door een zware aardbeving. Opnieuw een vreselijke natuurramp in een land waar ook veel inwoners van Leiden hechte banden mee hebben. De solidariteit is daardoor groot. De schaal van verwoesting is enorm en de impact is nog niet te overzien. Het zal een enorme opgave zijn om de wederopbouw in goede banen te geleiden. Het college heeft besloten hieraan een financiële bijdrage te leveren. Net als veel andere gemeenten. Eerder hebben we dit ook gedaan na de aardbeving in Turkije en Syrië. De bijdrage is bepaald op 1 euro per inwoner, dus € 128.000 in totaal. De dekking hiervoor is de post onvoorzien in de begroting. We doneren aan het VNG Fonds. VNG International, de organisatie voor internationale samenwerking van de VNG voert met het geld gemeentelijke wederopbouw projecten uit. Die richten zich met name op de fase van (vroege) wederopbouw, door nauw aan te sluiten bij de behoefte van het lokale bestuur ter plaatse.

2

Veiligheid

Veiligheid

<i>Programmanummer</i>	2
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Gezondheid, Jeugdzorg & Welzijn

De missie van het programma Veiligheid luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven in samenwerking met bewoners en partners.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

- De zomerperiode is rustig verlopen. Er zijn geen grote incidenten geweest onder jongeren en ook het aantal ernstige of escalerende overlastsituaties bleef beperkt. In navolging van zorgelijke trends in onder andere Rotterdam en Amsterdam zijn in juli ook in Leiden echter wel een tweetal explosies geweest waarbij woningen schade hebben opgelopen. Een derde vuurwerkbom is aangetroffen op straat nabij een speeltuin. Deze incidenten zijn nog in onderzoek bij de politie.
- De politiecijfers tot en met de maand juli 2023 laten zien dat er in 2023 sprake is van een afname van het aantal incidenten met jeugdoverlast van 13% ten opzichte van 2022 (593 naar 515 registraties). Het aantal ernstigere (gewelds)misdrijven blijft over het algemeen gelijk, of neemt licht af. In lijn met de afgelopen jaren is ook in 2023 het aantal incidenten van personen met verward gedrag toegenomen met 12% (van 801 naar 898 registraties). Ditzelfde geldt voor het aantal registraties van digitale criminaliteit, waar een toename is van 11% (van 345 naar 382 registraties). Tot slot valt op dat het aantal diefstallen van voertuigen en (woning)inbraken gedurende het jaar toeneemt. Deze cijfers lijken daarmee terug te keren naar het pre-coronaniveau.

3.2.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 2A Veiligheid

Doel	Prestatie	
2A1 Beperken criminaliteit, bewaken democratische rechtsstaat	2A1.1 Aanpak ondermijning	⚠
	2A1.2 Voorkomen of aanpakken radicalisering en polarisatie	✓
	2A1.3 Voorkomen cybercrime / gedigitaliseerde criminaliteit	✓
	2A1.4 Inzet Veilig Thuis	✓
	2A1.5 Inzet Veilige Publieke taak	✓
2A2 Beperken criminaliteit en overlast in de woonomgeving	2A2.1 Beperken van overlast van personen die verward gedrag vertonen	✓
	2A2.2 Beperken van overlast in de woonomgeving	✓
	2A2.3 Preventie woninginbraken	✓
	2A2.4 Regievoering samenwerking jaarwisseling / vuurwerk	✓
	2A2.5 Inzet buurt- en wijkveiligheid	✓
	2A2.6 Aanpak fietsendiefstal en fietsoverlast	✓
2A3 Beperken jeugdoverlast en criminaliteit	2A3.1 Stedelijke jeugdaanpak	⚠
2A4 Optimale preventie en aanpak branden, rampen en crises	2A4.1 Realiseren van BRL-vakbekwame gemeentelijke crisisorganisatie	✓
	2A4.2 Planvorming rondom grootschalige risicovolle evenementen	✓
	2A4.3 Inzet bij rampen en crises	✓
	2A4.4 Optimale preventie brandveiligheid	✓
2A5 Veilig ondernemen en veilig uitgaan	2A5.1 Risicoscan, coördinatie vergunningverlening evenementen	✓
	2A5.2 Handhaven bij evenementen	✓
	2A5.3 Bijdrage aan veilig ondernemen	✓
	2A5.4 Handhaven coffeeshopbeleid / Regulering wietteelt	✓
	2A5.5 Coördinatie vergunningverlening horeca	✓
	2A5.6 Handhaven horecaregelgeving	✓
	2A5.7 Handhaven prostitutiebeleid	✓

Toelichting doelenboom beleidsterrein 2A veiligheid

2A1.1 Aanpak Ondermijning

In de afgelopen maanden is er sprake geweest van een (tijdelijke) onderbezetting op zowel ondermijning als Bibob. Daardoor heeft de lijn van de eerste voortgangrapportage zich niet helemaal kunnen voortzetten. Er is bovendien al langere tijd sprake van een toenemende complexiteit van dossiers, waardoor nog scherpere keuzes gemaakt moeten worden welke zaken worden opgepakt.

2A3.1 Stedelijke Jeugdaanpak

Het afgelopen jaar is in het kader van de Stedelijke Jeugdaanpak (SJA) naast de reguliere wijken (Noord, Slaaghwijk, Zuid West en de Mors) ook extra inzet gepleegd in de Stevenshof. Er is door de jeugdregisseur veel geïnvesteerd in het opzetten van een netwerk en samenwerking tussen onderwijs, sociaal domein en het veiligheidsdomein. Dit heeft erin geresulteerd dat alle jongeren om wie zorgen/meldingen zijn, goed in beeld zijn. Alle ouders zijn erbij betrokken en gesproken. Desalniettemin heeft de inzet nog onvoldoende effect gehad en is er meer inzet nodig om de overlast, onveiligheidsgevoelens en zorgen om de jeugd structureel aan te pakken. Het lijkt erop dat de gebruikelijke interventies hier geen resultaat geven. Daarom wordt op dit moment een analyse gemaakt en samen met experts en wetenschappers (Leiden Kennisstad) gekeken naar mogelijke oplossingen. Binnenkort zullen raadsleden worden uitgenodigd hierover mee te denken. We hopen voor het einde van het jaar met een plan van aanpak te komen.

3.2.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 2 Veiligheid (- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Mee/ Tegenvaller	02.01	Tekort Veiligheidsregio 2023	L	S			240	0	0	0
Budgettair neutraal	02.02	Jongeren ontmoetingsplek (JOP) Park Stevenshof	L	I	Ja	Reserve afschrijvingen investerings	65	0	0	0
				S			0	4	4	4
			B	I			-50	0	0	0
					Ja	Res. Leefbaarh.projecte in de wijken P5	-15	0	0	0
				S	Ja	Reserve afschrijvingen investerings	0	-4	-4	-4
Resultaat programma							240	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.2.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

02.01 Tekort Veiligheidsregio 2023

De Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM) wordt geconfronteerd met de negatieve financiële effecten van de nieuw afgesloten Cao voor 2023. Daarnaast is er een effect van de (hoge) prijsstijgingen. In de Cao Veiligheidsregio's bedraagt de loonsverhoging voor kantoor- en brandweerberoepspersoneel gemiddeld ruim 7,5%. De jaar- en uurvergoedingen voor brandweervrijwilligers stijgen met 9,3%. Dit betekent voor de VRHM op de salariskosten (kantoor- en beroepspersoneel, de vrijwilligers, het aandeel (40%) in de salariskosten van de meldkamercentralisten en het beroepspersoneel in het FLO-overgangsrecht) een extra last van circa € 2,0 miljoen. De toegekende loonindexatie voor 2023 (zonder nacalculatie) bedraagt 2%. Hoewel een deel incidenteel kan worden gedekt is de huidige prognose van het jaarrekeningresultaat € 1,0 miljoen negatief. Om het financiële weerstandsvermogen van de Veiligheidsregio op peil te houden kan het tekort niet worden opgevangen met de Algemene Reserve en zullen de gemeenten het tekort moeten aanvullen. De Veiligheidsregio gaat hiervoor een begrotingswijziging voor 2023 voorbereiden. Het Leidse aandeel in het tekort van € 1,0 miljoen is afgerond € 207.000. Hiernaast ontstaat er een klein tekort door een indexeringsverschil van afgerond € 33.000. In totaal bedraagt het tekort € 240.000. In de kaderbrief 2023-2027 zijn extra structurele middelen opgenomen vanaf 2024 voor de VRHM.

Budgetneutrale wijzigingen:

02.02 Jongeren ontmoetingsplek (JOP) park Stevenshof

Een groep jongeren schreef eind 2021 een brief aan de burgemeester waarin zij vragen om een vaste, overdekte plek met zitplaatsen en met voldoende prullenbakken. Het voordeel van een vaste plek is volgens hen dat er geen onduidelijkheid meer heerst over waar zij wel/ niet mogen samenkomen en dat de inwoners geen vooroordelen hebben als zij ergens worden aangetroffen. De burgemeester is met de jeugd in gesprek gegaan en heeft aangegeven graag mee te willen werken aan dit verzoek. Als voorwaarde gaf hij mee dat de jongeren zelf meedenken/ helpen en bij realisatie een convenant sluiten waarin er afspraken gemaakt worden over het netjes houden van de JOP en de omgeving. Voor het creëren van een jongeren ontmoetingsplek is een krediet benodigd van € 65.000. Met een afschrijvingstermijn van 15 jaar resulteert dit in structurele kapitaallasten van € 4.333. Om deze kapitaallasten te dekken wordt voorgesteld om uit de reserve leefbaarheidsprojecten in de wijken een bedrag van € 15.000 en uit de voorziening veiligheidsbeleid een bedrag van € 50.000 te storten in de reserve afschrijving investerings. De rentelasten van € 650 worden gedekt op de prestatie geldleningen.

3

Economie

Economie

Programmanummer	3
Commissie	Werk en Middelen
Portefeuille(s)	Economie, Kennis, Sport & Gezondheid Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Economie luidt:

De gemeente Leiden staat voor een vitale en duurzame economische structuur in samenwerking met haar stadspartners en de regio.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Het programma Economie omvat 11 verschillende prestaties. De prestaties zijn volop in uitvoering en krijgen allemaal een groen stoplicht.

- **Ruimte voor werken** - In het tweede kwartaal van 2023 is verder gewerkt aan het formuleren van een ontwikkelagenda ruimte voor werken in de stad. Met ondernemers is een tweede bijeenkomst gehouden waarin zij hun ideeën en meningen deelden over wat zij belangrijk vinden. Besluitvorming over de ontwikkelagenda wordt voorzien in het eerste kwartaal van 2024.
- **Bedrijventerreinen-strategie** - In het tweede kwartaal van 2023 is de ruimtemaker gestart. Zijn opdracht is om dit jaar te starten met het opstellen van profielen voor de bedrijventerreinen. Verder zal hij ook kansen inventariseren voor het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen.
- **Actieplan Impuls Leidse Lokale Economie** - In het eerste kwartaal 2023 is gestart met de uitvoering. Diverse actiepunten, waaronder de stegenaanpak, zijn opgepakt. Gestart is met de Catharinasteeg, Pieterskerk-choorsteeg en de Vrouwensteeg. De resultaten van de interactieve ontwerpessies zijn begin juli gepresenteerd aan de deelnemers. Uitvoering start in het najaar van 2023. Informatie over de voortgang van de activiteiten van het Actieplan wordt gecommuniceerd via een gezamenlijke nieuwsbrief van gemeente en CML.
- **Human Capital** - de Human Capital Agenda van het Leiden Bio Science Park is vastgesteld. Er is een projectleider aangesteld.
- **Bezoekerseconomie** - met Leiden en Partners en CML wordt een monitor bezoekerseconomie ontwikkeld.
- **Leidse Ladder** - Het monitoringssysteem de Leidse Ladder krijgt veel nationale aandacht. Leiden wordt hierdoor genoemd in de media en delen we onze kennis en kunde op diverse congressen. Door de grote interesse vanuit andere (semi)overheden organiseren we, o.a. i.s.m. ministerie BZK, tevens een nationale Leidse Ladder dag eind 2023. Hierbij krijgen (semi)overheden de kennis en tools aangereikt om circulaire projectontwikkeling in de eigen organisatie te implementeren.
- **Toekomstbestendige Woningbouw** - Als eerste gemeente in Zuid-Holland heeft de gemeente Leiden het 'convenant Toekomstbestendige Woningbouw' ondertekend. Hiermee ondersteunt de gemeente een landelijke methodiek om circulariteit samen met andere thema's te integreren in de woningbouwopgave.
- **SUP-regeling** - Daarnaast heeft Leiden als eerste Nederlandse gemeente een stadsbreed systeem voor herbruikbare to-go bekers gelanceerd. Gemeente Leiden is ook zelf overgestapt op herbruikbare mokken, waarbij in de gehele kringloop van de mokken de MVOI thema's CO2-reductie, circulair en SROI samenkomen. Hiermee geven we het goede voorbeeld in het kader van de SUP-regeling die ingaat per 1 januari 2024.

3.3.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Doel	Prestatie	
3A1 Betere ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven en instellingen	3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering	✓
	3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park (LBSP)	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen

Doel	Prestatie	
3B1 Sterker ondernemersklimaat	3B1.1 Faciliteren van bedrijvigheid, starters en ondernemerschap in Leiden	✓
	3B1.2 Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en stimuleren ondernemerschap	✓
3B2 Meer kennisintensieve bedrijvigheid	3B2.1 Stimuleren en acquisitie van kennisintensieve bedrijvigheid en netwerken	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen.

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3C Marketing en promotie

Doel	Prestatie	
3C1 Meer zakelijk en recreatief bezoek aan Leiden	3C1.1 Citymarketing en stimuleren toeristische aantrekkelijkheid	✓
	3C1.2 Faciliteren Centrummanagement Leiden en marketing- en activiteitscampagne binnenstad	✓
	3C1.3 Inspanningen en programmasturing Binnenstad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3C Marketing en promotie.

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 3D Circulaire economie

Doel	Prestatie	
3D1 Circulaire Economie Een economie waar materialen afkomstig zijn uit hernieuwbare bronnen en efficiënt worden gebruikt, waar de focus verschuift van bezit naar gebruik en waar nieuwe arbeidsplaatsen ontstaan gerelateerd aan reparatie en recycling.	3D1.1 Circulaire bouw	✓
	3D1.2 Verwaarden van materiaalstromen	✓
	3D1.3 Circulair inkopen	✓

Toelichting doelenboom beleidsterrein 3D Circulaire economie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.3.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 3 Economie (- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Mee/ Tegenvaller	03.01	Lasten en baten markten	L	S			30	0	0	0
			B	S			150	0	0	0
Resultaat programma							180	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.3.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

03.01 Lasten en baten markten

Bij markten is per saldo een nadeel van € 180.000. Dit wordt veroorzaakt door niet-begrote uitgaven (€ 30.000) voor het neerzetten marktkramen op de zaterdagmarkt. Daarnaast zijn er lagere inkomsten (€ 150.000) omdat er minder marktplaatsen verhuurd worden op zowel de warenmarkten als de 3 Oktobermarkt (ook in 2022 waren de inkomsten € 150.000 lager dan begroot).

Budgetneutrale wijzigingen:

Niet van toepassing.

4

Mobiliteit

Mobiliteit

Programmanummer	4
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Klimaat, Mobiliteit & Financiën Wonen, Bouwen & Welzijn

De missie van het programma Mobiliteit luidt:

De gemeente Leiden wil goed bereikbaar zijn. De komende jaren wordt ingezet op duurzame mobiliteit, waarbij voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer voorrang krijgen. Door de aanleg van een goede hoofdontsluitingsstructuur, het zoeken naar nieuwe vormen van vervoer, het optimaal gebruiken van parkeervoorzieningen en het autoluw maken van de binnenstad wil de gemeente Leiden de leefbaarheid, duurzaamheid en bereikbaarheid verbeteren.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

- De verbeterde fietsroute Zoeterwoudseweg / Vrijheidslaan is medio 2023 opgeleverd. Voor de vergroting van de verkeersveiligheid is op de vernieuwde Zoeterwoudseweg de snelheid verlaagd van 50 naar 30 km/h.
- De provincie heeft begin juli bekend gemaakt dat Qbuzz de nieuwe vervoerder wordt voor de regio Zuid-Holland Noord. De concessie start in december 2024. Qbuzz biedt voor de dienstregeling weer het kwaliteitsniveau van 2019. Gemeente Leiden staat klaar om aanpassingen aan de haltes te doen als dit nodig is.
- Er is een flinke stap gezet in de uitvoering van de parkeervisie: In de Hoge Mors is betaald parkeren ingevoerd (fase 1 van de uitrol). De besluitvorming is afgerond rondom het hanteren van uitgifteplafonds en wachtlijsten per deelgebied in de binnenstad en stationsomgeving. Fase 2 van de uitvoering van de maatregelen uit de parkeervisie afgerond.
- Afgelopen periode zijn er weer op een aantal locaties fietsparkeervoorzieningen gerealiseerd op verzoek van bewoners, waaronder in de Magdalena Moonsstraat, Leuvenstraat en de Duivenbodestraat.
- In het kader van verkeersveiligheid heeft het campagneteam van TeamAlert aan jongeren in Leiden op Koningsdag en 5 mei voorlichting gegeven over alcoholgebruik.
- Op 19 juni is er een grote stadsbijeenkomst zero-emissie gehouden voor ondernemers in gemeente Leiden. Er was een hoge opkomst mede dankzij de inzet van promotieteams. Er is nu een beter bewustzijn gecreëerd bij ondernemers over de komst van de zero-emissie zone. Ondernemers worden bij vragen gesteund met een gratis op maat advies door logistiek makelaar(s) en met probeertegoeden voor het uitproberen van zero-emissie diensten. Ook het ontheffingenbeleid krijgt landelijk en lokaal steeds meer vorm. Gemeente Leiden heeft bij collegebesluit besloten om aan te sluiten bij de opzet van een landelijk centraal loket ontheffingen. Voor handhaving zal worden ingezet op kentekenregistratiecamera's. De eerste ervaringen met dergelijke camera's, in kader van autoluw, in onder meer de Breestraat zijn zeer goed.
- Voor knooppunt Leiden Centraal is in de eerste helft van 2023 met succes een aanbestedingstraject doorlopen waarmee een consortium is aangesteld. Het consortium zal de werkzaamheden uitvoeren die leiden tot de Nota Kansrijke Oplossingen en de uiteindelijke Voorkeursbeslissing aan het eind van de MIRT-verkenning. In de 2^e helft van 2023 zal het consortium de eerste onderzoeken uitvoeren om te komen tot de Nota Kansrijke oplossingen in 2024.

3.4.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 4A Langzaam verkeer

Doel	Prestatie	
4A1 Meer fietsgebruik	4A1.1 Opstellen en uitvoeren fietsbeleid	✓
	4A1.2 Verbeteren Fietsroutes	✓
	4A1.3 Noord-zuid verbindingas Leiden Bio Science Park	÷
4A2 Betere looproutes	4A2.1 Opstellen en uitvoeren voetgangersbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4A Langzaam verkeer

4A1.3 Noord-zuid verbindingas Leiden Bio Science Park

De nadere uitwerking van het maken van verkeerskundige schetsen in samenspraak met bewoners/wijkrazen vraagt meer tijd.

Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Doel	Prestatie	
4B1 Meer gebruik van het openbaar vervoer	4B1.1 Opstellen en uitvoeren openbaar vervoer beleid	✓
	4B1.2 Realisatie afspraken HOV-overeenkomst Z-Holland Noord	✓
	4B1.3 Verbeteren OV infrastructuur	✓
	4B1.4 Knooppunt Leiden Centraal	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 4C Autoverkeer

Doel	Prestatie	
4C1 Betere doorstroming op het Leidse wegennet	4C1.1 Opstellen en uitvoeren beleid autoverkeer	✓
	4C1.2 Autoluwe binnenstad	✓
	4C1.3 Rijnlandroute	✓
	4C1.4 Leidse Ring Noord	÷
	4C1.5 Verbeteren knelpunten wegennet	✓
	4C 1.6 Herinrichten centrale infrastructuur Leiden Bio Science Park	÷

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4C Autoverkeer

4C1.4 Leidse Ring Noord

Geluidscherm Willem de Zwijgerbrug

Het project is aanvaard en de overdracht naar afdeling Regie Integraal Beheer is in afronding.

Plesmanlaan

De gemeenteraad van Leiden heeft het bestemmingsplan Plesmanlaan in november 2022 vastgesteld. In januari 2023 zijn twee beroepschriften ingediend tegen het bestemmingsplan. De beroepsprocedure loopt op dit moment. Daarnaast heeft de Raad van State de vrijstelling voor bouwprojecten om tijdens de bouwfase tijdelijk stikstofeffecten te mogen veroorzaken ingetrokken. Inmiddels zijn door de aannemer stikstofberekeningen uitgevoerd. De uitgevoerde berekeningen worden besproken met de omgevingsdienst.

Zowel de beroepen tegen het bestemmingsplan en de stikstofberekeningen leiden tot vertraging in de start bouw. De uitspraak van de Raad van State wordt pas aan het eind van het jaar verwacht.

De aannemer levert ondertussen het concept-DO van de Plesmanlaan in de maand juli op en vraagt de benodigde vergunningen aan. Het uitgangspunt is nu dat de realisatie in Q1 2024 start en het project in Q4

2026 gereed zal zijn. Mocht de uitspraak van de RvS langer op zich laten wachten dan heeft dat effect op de start- en opleverdatum van het werk. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om evt. verdere vertraging zoveel als mogelijk te voorkomen.

Voor de realisatie zijn enkele delen van percelen nodig die niet in eigendom van de gemeente zijn of in erfpacht zijn uitgegeven. De gesprekken lopen en de verwerving wordt naar verwachting eind van het jaar afgerond.

Schipholweg Oost

De aanbestedingsprocedure is april 2023 afgerond, en de uitvoering is gestart. De werkzaamheden duren naar verwachting ca. 1 jaar.

Schipholweg West

Het uitvoeringsbesluit Schipholweg-West kan verder worden voorbereid maar daarbij is realisatie sterk afhankelijk van de samenhang met de ontwikkelingen in en rond het stationsgebied (waaronder de M-kavels) en de nadere besluitvorming over het programma Autoluwe Binnenstad.

Willem de Zwijgerlaan

De gebiedsvisie Park de Zwijger is door uw raad vastgesteld. Het uitvoeringsbesluit Willem de Zwijgerlaan zal - in samenhang met de nadere en integrale uitwerking van de gebiedsvisie Park de Zwijger - naar verwachting in 2024 aan uw Raad worden aangeboden.

Leiderdorp

De aanbesteding van LRN Oude Spoorbaan en Engelendaal is gepauzeerd. Met Qirion, de uitvoeringsorganisatie, die verantwoordelijk is voor de aanleg van het nieuwe en de verwijdering van het bestaande 50kV-kabeltracé vinden nog gesprekken plaats om de uitvoeringsrisico's en de hinder in de omgeving te beperken. De inzet is om deze afspraken in een overeenkomst vast te leggen. Als gevolg van de [Porthos uitspraak](#) dienen nu ook voor de realisatiefase stikstofberekeningen te worden uitgevoerd. Op grond van de onlangs uitgevoerde indicatieve berekeningen kan het werk met deels geëlektrificeerd materieel uitgevoerd worden. Inmiddels zijn ook de ontvangen vragen van de inschrijvers voldoende beantwoord om de aanbesteding te vervolgen. De aanbesteding zal eind augustus een vervolg krijgen en de verwachting is dat het werk aan het einde van dit jaar gegund kan worden.

Voor de realisatie van tracédeel Oude Spoorbaan zijn stukken perceel nodig die niet in eigendom van de gemeente zijn. Het Koninklijk Besluit van de onteigening is op 27 juli 2023 gepubliceerd. Het minnelijke overleg met de eigenaar vindt ook nog steeds plaats.

4C 1.6 Herinrichten centrale infrastructuur Leiden Bio Science Park

Door diverse issues als ontwerpdiscussies en capaciteitsproblematiek is de planning doorgeschoven waardoor in 2023 niet de uitvoering gerelateerde activiteiten hebben kunnen plaatsvinden die waren voorzien.

Beleidsterrein 4D Parkeren

Doel	Prestatie	
4D1 Meer parkeerkwantiteit en betere parkeerkwaliteit	4D1.1 Opstellen en uitvoeren parkeerbeleid	✓
	4D1.2 Parkeermanagement	✓
	4D1.3 Uitvoeren maatregelen autoparkeren	⚠
	4D1.4 Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	⚠

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4D Parkeren

4D1.3 Uitvoeren maatregelen autoparkeren

De aanbesteding voor de grote renovatie en ophogen van de parkeergarage Haarlemmerstraat is mislukt. Er zijn geen inschrijvingen ontvangen. We gaan nu de markt bevragen waarom er geen inschrijvingen zijn ingediend. De verwachte vertraging is één jaar.

4D1.4 Uitvoeren maatregelen fietsparkeren

De uitbreiding van fietsvoorzieningen bij Station De Vink is vertraagd vanwege kostenstijging.

Beleidssterrein 4E Leefomgeving

Doel	Prestatie	
4E1 Betere leefomgeving door verkeersmaatregelen	4E1.1 Verkeersveiligheidsbeleid	✓
	4E1.2 Uitvoeren verkeersmaatregelen op wijkniveau	✓
	4E1.3 Verkeersmanagement	✓
4E2 Verduurzaming mobiliteit	4E2.1 Uitvoeren maatregelen verduurzaming mobiliteitsbeleid	✓

Toelichting doelenboom 4E Leefomgeving

4E.1.2 Uitvoeren verkeersmaatregelen op wijkniveau

Met het aannemen van motie 23.0049.85 Het belang van veilige schoolzones heeft uw raad gevraagd om in deze Tweede Voortgangsrapportage een planning op te nemen van de realisatie van schoolzones bij basisscholen. Hieronder de planning.

School	Planning	Actie
De Korte Vliet	gerealiseerd	Gereed
ELS	gerealiseerd	Gereed
Lucas van Leyden (Vliet)	gerealiseerd	Gereed
Haanstra	gerealiseerd	Gereed
De Zwaluw	gerealiseerd	Gereed
t Klankbord	gerealiseerd	Gereed
De Stevenshof	gerealiseerd	Gereed
Lucas van Leyden (de Steeg)	gerealiseerd	Gereed
Leidse Hout	gerealiseerd	Gereed
Apollo	2023	lopend
De Morskring	2023	lopend
De Ley	2023	lopend
De Leimundo	2023	lopend
De Zijlwijkschool	aanpassing in 2023	lopend
De Dudalf	aanpassing in 2023	lopend
Woutertje Pieterse	aanpassing in 2024	Projectbureau, project verkeersveiligheid Houtkwartier
De Thermiek	2024	Projectbureau, project rioolvervangings Vogelwijk
De Vlieger	2024	Projectbureau, project verkeersveiligheid Houtkwartier
Lorentz	2024	Projectbureau, project rioolvervangings Burgemeesterswijk
Joppensz	2024	Projectbureau, project rioolvervangings Burgemeesterswijk
De Tweemaster	2024	in planning
De Meerpaal	2024	in planning
Auris de Weerklank	2025	Projectbureau, project rioolvervangings Hoge Mors
De Brug	geen actuele wens voor schoolzone	Geen actie
De Pionier	geen actuele wens voor schoolzone	Geen actie
Winford	geen actuele wens voor schoolzone	Geen actie
Er Riseleh	geen actuele wens voor schoolzone	Geen actie
Anne Frankschool	geen actuele wens voor schoolzone	Geen actie

3.4.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 4 Bereikbaarheid (- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Budgettair neutraal	04.01	Camera's fietsenstalling De Waag	L	S			0	0	11	11
			B	I	Ja	Reserve parkeren P4	0	0	-11	-11
	04.02	Video management systeem parkeergarages Leiden	L	S			0	8	8	8
			B	I	Ja	Reserve parkeren P4	0	-8	-8	-8
	04.03	Verkeersmaatregelen Lammenschansweg	L	S			0	0	0	0
Resultaat programma							0	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.4.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

Niet van toepassing.

Budget-neutrale wijzigingen:

04.01 Camara's fietsenstalling De Waag

Het huidige camerasysteem fietsenstalling De Waag is afgeschreven en werk niet meer (het camerasysteem is sinds de opening in 2013 in gebruik). Dit soort installaties wordt normaal gesproken in 5 jaar afgeschreven. Het is voor een efficiënt beheer noodzakelijk om een goed werkend camerasysteem te hebben. Hierbij hoort ook een recorder om de beelden te kunnen opslaan. De gemeente streeft ernaar om samen met de DZB veilige en klantvriendelijke fietsenstallingen aan te bieden. Hierbij hoort ook de mogelijkheid om, indien er incidenten in de stalling zijn geweest, de camerabeelden te kunnen delen met de handhavingdiensten (met inachtneming van alle privacyregels). Bij de meerjarenprognose van de reserve parkeren is rekening gehouden met deze investering van € 100.000.

04.02 Video management systeem parkeergarages Leiden

Het huidige video management systeem (VMS) voor de parkeergarages in Leiden is afgeschreven en werkt niet meer. Het systeem dateert van 2012. Dit soort systemen worden afgeschreven in 5 tot 10 jaar. Het huidige systeem draait daarnaast nog op software die niet meer wordt ondersteund. Via het VMS worden alle beelden van de parkeergarages verzameld en kunnen deze in de meldkamer van P1 op locatie of op afstand worden bekeken en bewaard (met inachtneming van alle privacyregels). Omdat er geen bemensing in alle garages aanwezig is en de garages anders niet vanuit één plaats zijn te zien is dit systeem cruciaal voor het exploiteren van de parkeergarages. Bij de meerjarenprognose van de reserve parkeren is rekening gehouden met deze investering van € 76.000.

04.03 Verkeersmaatregelen Lammenschansweg

Mede naar aanleiding van de petitie van de buurtactie 'Lammenschansweg veilig!' (afgelopen januari aan wethouder Ashley North overhandigd) is in de periode februari tot en met juni van dit jaar een onderzoek naar de verkeersveiligheidssituatie op de Lammenschansweg uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd door een extern verkeersbureau en met actieve inbreng van de vertegenwoordigers van bewonersorganisaties uit de omliggende wijken. Het zwaartepunt van het onderzoek lag daarbij op de verbetering van de verkeersveiligheid op korte termijn. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek wordt door het projectteam Lammenschansweg een maatregelenpakket uitgewerkt dat op korte termijn (eind 2023 en 2024) kan worden uitgevoerd. Voorgesteld wordt de bijbehorende kosten (uitvoeringskosten + plankosten voorbereiding en toezicht) van in totaal € 1.516.000 (waarvan € 500.000 al beschikbaar gesteld) te dekken uit de investeringen Verkeersveiligheid in de wijken die in het meerjareninvesteringsplan zijn opgenomen. De kapitaallasten zijn in de meerjarenbegroting gedekt. Bij deze voortgangsrapportage wordt een aanvullend krediet van € 1.016.000 beschikbaar gesteld.

5

Omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit

Programmanummer	5
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Klimaat, Mobiliteit & Financiën Energie, Werk, Inkomen & Cultuur Bestuur, Veiligheid, Handhaving & Regio Wonen, Bouwen & Welzijn

De missie van het programma Omgevingskwaliteit luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad met een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is, waar mensen graag vertoeven en die uitnodigt tot verantwoordelijk gedrag. Zij doet dit samen met alle gebruikers. Om de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden moet Leiden zich aanpassen om de gevolgen van klimaatverandering aan te kunnen en de biodiversiteit te vergroten.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

- De historische bruggen in Leiden worden vanaf medio 2023 weer in hun oorspronkelijke historische kleuren geschilderd. Door de bruggen in historische kleuren te schilderen winnen de bruggen aan betekenis, identiteit en aan zeggingskracht en leveren zij een zichtbare bijdrage aan de geschiedenis en historische gelaagdheid van Leiden. En tegelijk wordt het budget-neutraal uitgevoerd en zijn er geen extra middelen nodig.
- De haven van de gemeente mag de Blauwe Vlag dragen. De Blauwe Vlag is een internationale milieuonderscheiding, die jaarlijks wordt toegekend aan stranden en jachthavens die aan de campagne deelnemen en aangetoond hebben schoon en veilig te zijn. Het mogen voeren van een Blauwe Vlag is een erkenning voor de inspanningen die de gemeente op dit gebied heeft geleverd. Voor de toerist is de Blauwe Vlag internationaal het herkenning- en kwaliteitssymbool voor schone jachthavens.
- Als onderdeel van Samen aan de Slag is de Leidse Kweektuin geopend op 9 juni. Dit vormt het begin van de eigen kweek van eigen ecologisch plantgoed. Vanaf mei is de community medewerker van start gegaan met de opdracht verschillende (groen)partijen bij elkaar te brengen en toe te werken naar een platform waarin voorbeelden en kennis gedeeld kunnen worden.
- Verschillende grotere initiatieven hebben last van de droogte. Per (groot) buurtinitiatief kijken we naar oplossingen die recht doen aan de specifieke situatie.
- Ook in 2023 merken we bij beheer dat de prijzen stijgen. De verhoging lijkt enigszins te stabiliseren en in een enkel geval is deze minder hoog dan in de tweede helft van 2022. De prijsstijgingen worden vooral veroorzaakt door stijgende lonen en hogere materiaalkosten. Dit komt vooral voor bij de domeinen zoals wegen, water, riolering, speeltuinen en kunstwerken, met name bij de vervangingsinvesteringen. Als de prijsstijgingen aanhouden, gaan we dit de komende jaren ook bij de uitvoering van de vervangingsinvesteringen en groot onderhoud merken doordat de beschikbare middelen dan onvoldoende blijken te zijn.
- Het Uitvoeringsprogramma 2023-2026 "Samen maken we Leiden groener, gezonder en klaar voor de toekomst", is door het college vastgesteld. Hierin staan de maatregelen die we de komende jaren gaan nemen voor het voorkomen van wateroverlast, hittestress en het omgaan met droogte.
- Het college heeft de klimaatrichtlijnen vastgesteld. Nu richten we onze aandacht op de implementatie en de monitoring.
- In Polderpark Cronesteyn is een paddenpoel aangelegd als onderdeel van alle werkzaamheden ter verhoging van de biodiversiteit in dit park.
- Afgelopen juni/juli is er extra gecommuniceerd over het voederverbod om zo de negatieve effecten van het voeren van vogels extra onder de aandacht te brengen.

3.5.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

Doel	Prestatie	
5A1 Schoon, heel en veilig	5A1.1 Ontwikkelen beleid openbare ruimte	✓
	5A1.2 Beheren openbare ruimte	✓
	5A1.3 Inzamelen huishoudelijk afval	✓
	5A1.4 Beheren contracten buitenreclame	✓
	5A1.5 Handhaven gebruik openbare ruimte	✓
	5A1.6 Werken voor derden cluster beheer	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

5A1.2 Beheren openbare ruimte

Beheer wegen

Het vervangingsonderhoud aan de Zoeterwoudsesingel wordt dit jaar niet in uitvoering gebracht. Momenteel wordt nagegaan of het haalbaar is er een Singelparkproject van te maken. Er wordt bekeken welke middelen nodig zijn om de ruimtelijke kwaliteit te vergroten en de openbare ruimte in te richten conform het beeldkwaliteitsplan voor het Singelpark. Deze verkenning loopt tot medio 2024. Dit jaar wordt hier daarom levensduur verlengend onderhoud uitgevoerd.

Uitvoeren straatreiniging en graffiti bestrijding

De Clean sweeps verlopen conform planning en hebben een positief effect. Het experiment met intensief vegen is uitgesteld. Het afspreken van de kaders met de aannemers vraagt eer tijd. In het najaar wordt een proef gestart met doneerringen voor statiegeld blikjes en flesjes bij een zestal prullenbakken in de binnenstad.

Beheren straatmeubilair

Voor het cyclische beheer van het straatmeubilair wordt met extra maatregelen gekeken hoe de beeldkwaliteit weer op CROW B niveau te krijgen is. Dit doen we door tijdelijk de middelen anders te verdelen en inzet van meer personeel. We leggen hierbij de focus op de 4 wijken die het minste scoren. Dit zijn de wijken Stevenshof, Mors, Stationsgebied en Merenwijk. Op basis van het evaluatiemoment van eind 2023 bepalen we of en hoe we dit door willen zetten in 2024.

Beheren Spelen

De stijging van de onderhoudskosten speeltuinen zetten zich door, enerzijds door loonkostenstijging (11%), intensieve gebruik van speelplekken (met name slijtage van ondergronden), anderzijds door de stijgende prijzen van grondstoffen (tussen de 20-40%). Dit is niet binnen het bestaande budget van Beheren Spelen op te vangen. Op basis van de huidige informatie verwachten we het tekort op te kunnen vangen binnen het programmabudget Beheren openbare ruimte. Het contract voor de vervanging van speeltoestellen wordt opnieuw op de markt gezet. We stellen voor het nieuwe contract extra duurzaamheidseisen aan marktpartijen en eisen om de participatie met kinderen verder te verbeteren.

Verminderen van overlast in eigen wijk

Het verbeterplan voor de aanpak zwerfafval loopt. Na de zomer kan de balans worden opgemaakt en waar nodig worden bijgestuurd. Voor de aanpak van bijplaatsing bij ondergrondse containers is een apart project gestart om het aantal hotspotlocaties (=locaties waar regelmatig wordt gedumpt) verder te reduceren.

Beleidsterrein 5B Openbaar water

Doel	Prestatie	
5B1 Waterkwantiteit op orde en verbeteren waterkwaliteit	5B1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid waterkwantiteit en waterkwaliteit	✓
	5B1.2 Beheren openbaar water en riolering	✓
5B2 Recreatieve waarde water vergroten	5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water	✓
	5B2.2 Exploiteren havens en waterwegen	✓

	5B2.3 Behandelen ligplaatsvergunningen	✓
	5B2.4 Handhaven gebruik openbaar water	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5B Openbaar water en klimaatadaptatie

5B1.2 Beheren openbaar water en riolering

Ook hier zien we prijsstijgingen in de markt. Er wordt gewerkt met langlopende contracten waardoor deze stijging enigszins gedempt wordt. Ook willen we contracten voor bladvisserij en het schonen van watergangen gaan combineren. Hierdoor wordt het interessanter voor de markt, en zo hopen we ook de kostenstijging te beperken.

Beleidssterrein 5C Openbaar groen en biodiversiteit

Doel	Prestatie	
5C1 Ontwikkelen en beheren van het openbaar groen	5C1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid stedelijk en regionaal groen	✓
	5C1.2 Renoveren en herinrichten parken	✓
	5C1.3 Beheren openbaar groen	✓
	5C1.4 Behandelen kapvergunningen	✓
	5C1.5 Aanleggen Singelpark	✓
	5C1.6 Beheren Oostvlietpolder	✓
5C2 Bevorderen biodiversiteit en dierenwelzijn	5C2.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid dierenwelzijn en biodiversiteit	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5C Openbaar groen en biodiversiteit

5C1.3 Beheren openbaar groen

De vervanging van bomen loopt vertraging op. Dit komt hoofdzakelijk door de doorlooptijd van de procedures, het betreft hier met name de aanvraag van de benodigde vergunningen die door de huidige randvoorwaarden in de Verordening Fysieke Leefomgeving onderdeel Bomen veel inspanning vraagt en lang duurt. Het aantal haarden van de Japanse duizendknoop neemt toe. De bestrijding van de haarden gaat volgens plan, ondanks dat constateren we dat het aantal vierkante meters dat bestreden moet worden wel toeneemt.

Beleidssterrein 5D Milieu en duurzaamheid

Doel	Prestatie	
5D1 Werken aan een klimaatneutrale en klimaatingerichte stad	5D1.1 Milieubeheer algemeen	✓
	5D1.2 Uitvoeren geluidsanering	✓
	5D1.3 Uitvoeren bodemsanering	✓
	5D1.4 Uitvoeren duurzaamheidsbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5D Milieu en duurzaamheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 5E Klimaatadaptatie

Doel	Prestatie	
5E1 Beperken van effecten van extreme neerslag, langdurige droogte en hittestress; betrekken bewoners en ondernemers bij klimaatverandering	5E1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid klimaatadaptatie	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 5E Klimaatadaptatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.5.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 5 omgevingskwaliteit
(- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Mee/ Tegenvaller	05.01	Bomenfonds	L	I	Ja	Reserve Bomenfonds P5	122	0	0	0
Resultaat programma							122	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.5.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

05.01 Bomenfonds

Bij de Jaarrekening 2022 is een bedrag van € 122.453 vrijgevallen uit de voorziening Bomenfonds. Ten onrechte is bij de jaarrekening geen bestemmingsvoorstel aangeleverd, waardoor het vrijgevallen bedrag als onderdeel van het rekeningresultaat is gestort in de concernreserve. Voorgesteld om dit te corrigeren en het bedrag van € 122.453 alsnog te storten in de reserve Bomenfonds.

Budgetneutrale wijzigingen:

Niet van toepassing.

6

Stedelijke ontwikkeling

Stedelijke ontwikkeling

Programmanummer	6
Commissie	Stedelijke Ontwikkeling
Portefeuille(s)	Wonen, Bouwen & Welzijn Bestuur, Veiligheid, Handhaving & Regio Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Stedelijke ontwikkeling luidt:

De gemeente Leiden staat voor een optimale ruimtelijke ontwikkeling van de beschikbare, schaarse ruimte van stad en regio die gericht is op een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Het programma Stedelijke Ontwikkeling bestaat uit 18 prestaties. Hiervan krijgen 17 prestaties een groen stoplicht. De prestaties met een oranje stoplicht worden toegelicht in deze voortgangsrapportage. Bij een enkele prestatie is een nadere toelichting opgenomen omdat eerder is toegezegd aan de raadscommissie SO dat hierover in de voortgangsrapportage gerapporteerd zou worden.

- **Evaluatie Leids woonbeleid** - Er zijn (landelijk) verschillende ontwikkelingen die het wonen raken. Dit is reden om het huidige Leidse woonbeleid te evalueren en te kijken naar de effecten hiervan. Om het geactualiseerde beleid goed te laten aansluiten op de aangekondigde nieuwe wetgevingen en lopende ontwikkelingen, wordt 2023 benut voor evaluatie en uitwerken van nieuwe beleidsvoorstellen. Verwacht wordt dat het nieuwe woonbeleid in de eerste helft van 2024 wordt vastgesteld. Door de val van het kabinet zijn plannings rondom het vaststellen van nieuwe wetgeving, en daarmee ook rondom nieuw beleid, echter onzeker.
- **Huurteam** - De pilot met het huurteam is succesvol gebleken. Gedurende de pilot zijn reeds middelen begroot om de samenwerking met het huurteam voort te zetten. Er is nu budget tot en met 2025. Evaluatie vindt plaats zodra de gehele opdracht is afgerond en de eindrapportage beschikbaar is. De uitkomsten van de evaluatie zullen dienen om te bepalen op welke wijze vervolg wordt gegeven aan de pilot.
- **Regionale woonagenda en woonruimteverdeling** - Op 28 juni zijn de Regionale Woonagenda en de regionale Huisvestingsverordening vastgesteld. De Woondeal Holland Rijnland is in maart door partijen ondertekend. In de vastgestelde Regionale Woonagenda staat een afspraak over de toevoeging van 36 woonwagens met een onderverdeling van 12-12-12 per subregio. Hierop volgt de subregionale afstemming over de 12 te zoeken locaties in de Leidse regio.
- **Energietransitie en de val van het kabinet** - De doelen met betrekking tot de klimaatcrisis zijn met de Klimaatwet vastgelegd. Daarnaast moet Nederland ook voldoen aan de Europese verplichtingen. Het Kabinet Rutte IV werkte aan snelle aanpassingen van beleid en doorgang van regelingen. In september wordt duidelijk of de val van het Kabinet invloed heeft op de behandeling van twee belangrijke wetgevingstrajecten in de TK, namelijk de Wet Collectieve warmtevoorziening en de Wet gemeentelijke Instrumenten warmtetransitie. Vertraging van de behandeling zal waarschijnlijk ook doorwerken op bijvoorbeeld wijkuitvoeringsplannen als in Waardeiland, Meerburg en Leiden Zuidwest.
- **Burgerberaad energietransitie** - Op 8 juni 2023 heeft de gemeenteraad van Leiden besloten tot het organiseren van een burgerberaad over de energietransitie. Het burgerberaad vindt plaats van september tot december en wordt afgesloten met een voorstel aan het college die dit vervolgens met advies voorlegt aan de raad.
- **Vaststelling isolatieoffensief** - In mei 2023 is het Leids isolatieoffensief vastgesteld. Met middelen vanuit het Nationaal Isolatieprogramma worden particuliere woningeigenaren aangespoord hun woningen verder te verduurzamen door middel van isolatie. Leidenaren met een laag inkomen worden hierin extra (financieel) ontzorgd. In augustus 2023 heeft de Raad van State bepaald dat bij alle isolatie maatregelen eerst gedegen onderzoek moet worden gedaan naar eventuele beschermde diersoorten. Deze uitspraak heeft impact op de vaart waarmee woningen in Leiden verduurzaamd kunnen worden.
- **Subsidie lokale energie-initiatieven** - In de eerste aanvraagronde van 2023 zijn acht van de negen aanvragen gehonoreerd. Zo heeft Portaal subsidie ontvangen om te experimenteren met participatie bij verduurzaming van appartementencomplexen en heeft het Leids Steunpunt Migranten opnieuw subsidie gekregen om mensen met een migratieachtergrond beter te betrekken bij de energietransitie. In september volgt de 2e aanvraagronde voor subsidie.

3.6.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Doel	Prestatie	
6A1 Toedelen van ruimte	6A1.1 Opstellen kaderstellende visies voor de ruimtelijke ontwikkeling van regio, stad en stadsgebieden	✓
	6A1.2 Stimuleren ruimtelijke initiatieven en ruimtelijke kwaliteit	✓
	6A1.3 Opstellen en actualiseren ruimtelijk instrumentarium	✓
	6A1.4 Implementatie Omgevingswet	✓
6A2 Ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde ruimte	6A2.1 Behandelen verzoeken om omgevingsvergunningen	✓
	6A2.2 Het voeren van vooroverleg	✓
6A3 Veilig bouwen en veilig gebruiken van bebouwde ruimte	6A3.1 Toezicht en handhaving op veilig bouwen en gebruiken	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

Doel	Prestatie	
6B1 Optimale exploitatie van gemeentelijk vastgoed	6B1.1 Voeren van een erfpachtbedrijf	✓
	6B1.2 Opstellen Meerjaren Perspectief Grondexploitaties en Vermogensbeheer grondexploitaties	✓
	6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

Alle prestaties krijgen een groen stoplicht, er zijn er geen afwijkingen ten opzichte van de begroting. Omdat is toegezegd dat over de voortgang van het beleidskader vastgoed (BKV) wordt gerapporteerd via de planning en control cyclus, volgt hieronder aanvullende informatie over prestatie 6B1.3.

6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen

De huurprijzen worden jaarlijks geïndexeerd volgens de standaard indexering die door het Centraal Bureau voor Statistiek wordt bepaald. Omdat de indexering op dit moment erg hoog is, is besloten om voor alle huurders een aangepaste indexering toe te passen. Met de matiging van de indexering van de huur wordt geprobeerd de financiële gevolgen van de hoge inflatie te verzachten. De huurders die beleidsmatig worden ondersteund, krijgen een indexering die gelijk is aan de indexering van de subsidie zodat ze niet worden geconfronteerd met een grote huurstijging. Voor de huurders die niet beleidsmatig worden ondersteund is gekozen voor een andere indexeringsmethode (de SA20 index) die veel lager is dan standaard indexering. Door in tijden van nood onze (maatschappelijke) partners te steunen, zet het college zich in om de sociaalmaatschappelijke infrastructuur zo aantrekkelijk mogelijk te houden. In de begroting is rekening gehouden met een stijging van de huren van 3,1 % (standaard indexering). Het verschil wordt volgens de gebruikelijke methode geboekt op een stelpost binnen de vastgoedexploitatie waar alle mee- en tegenvallers op worden geboekt.

Beleidssterrein 6C Wonen

Doel	Prestatie	
6C1 Hogere kwaliteit en toename van de woningvoorraad	6C1.1 Woonvisie Leiden 2020-2030 en uitvoeringsagenda wonen	✓
	6C1.2 Uitvoering prestatieafspraken 2020-2025	✓
	6C1.3 Regionale woonvisie en woonruimteverdeling	✓
	6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten (inclusief studentenhuysvesting)	⚠
6C2 Opheffen illegale huisvesting	6C2.1 Toezien en handhaven op onrechtmatige bewoning	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6C Wonen

6C1.3 Regionale woonvisie en woonruimteverdeling

Deze prestatie krijgt een groen stoplicht. Eén van de onderliggende thema's *Verkamering en woningmarktregulering* krijgt een oranje stoplicht en wordt hieronder nader toegelicht.

Verkamering en woningmarktregulering

In de begroting 2023 staat dat begin 2023 een voorstel wordt gedaan voor een samenhangend pakket van woningmarktregulerende maatregelen. Het gaat hierbij om regels over verkamering, goed verhuurderschap en opkoopbescherming. Bij de eerste voortgangsrapportage is aangegeven dat voor het opstellen van dit beleid landelijke wetgeving nodig is: de nieuwe Wet goed verhuurderschap is per 1 juli 2023 van kracht. De wijziging van de Huisvestingswet is geaccordeerd door de Tweede Kamer. In september wordt duidelijk of de Eerste Kamer het wetsvoorstel, gezien de val van het kabinet, controversieel verklaart. Er ligt nu een pakket aan woningmarktregulerende maatregelen klaar die tijdens twee participatie bijeenkomsten met stakeholders zijn bediscussieerd. Na het zomerreces start het proces van bestuurlijke besluitvorming. Geplande datum van inwerkingtreding is 1 januari 2024.

6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten (inclusief studentenhuisvesting)

Deze prestatie omvat 14 projecten die qua omvang het grootste zijn en het meeste bijdragen aan de woningbouwopgave in de komende tien jaar. De prestatie krijgt een oranje stoplicht omdat vijf onderliggende projecten een oranje of rood stoplicht hebben. De projecten met een oranje of rood stoplicht worden hieronder toegelicht. Voor de projecten met een groen stoplicht geldt weliswaar dat de voortgang vooralsnog binnen de bij eerdere voortgangsrapportages gedeelde planning blijft, maar ook bij deze projecten blijft de situatie als gevolg van verslechterde marktomstandigheden precair. Voor een aantal van deze projecten zijn de RO-procedures inmiddels afgerond en werkt de ontwikkelaar toe naar een definitieve gunning van de bouw aan een aannemer. De kans bestaat dat daarbij blijkt dat de aanneemsom hoger is dan eerder aangenomen, en dat het project daardoor niet langer uitvoerbaar is. Voor die situatie wil het college een hulplijn bieden. Meer informatie daarover is te vinden in de Programmabegroting 2024.

1. Lammenschansdriehoek (vh Lammenschanspark)

Groen stoplicht.

2. Stationsgebied

Groen stoplicht.

3. De Zwijger

Groen stoplicht.

4. Entreegebied LBSP

Dit project krijgt een oranje stoplicht. De grondexploitatie wordt naar verwachting in Q4 voorgelegd aan de raad. Dit vanwege vertraging met de waardebepaling (taxatie) van het bouwplan. De studentenwoningen en start bouw van het derde gebouw met stafwoningen loopt wel volgens planning.

5. Westerpoort

Dit project krijgt een oranje stoplicht. In de afgelopen periode zijn aanvullende onderzoeken gestart om antwoorden te vinden op een drietal vraagstukken (stikstof, verkeer en haalbaarheid). Deze onderzoeken worden i.s.m. derden uitgevoerd en hebben een langere doorlooptijd dan verwacht, hierdoor zijn deze nog niet in Q2 2023 afgerond. Naar verwachting kunnen de onderzoeken betreffende stikstof en haalbaarheid in het najaar 2023 worden afgerond. Afronding van het verkeersonderzoek naar het bereikbaarheidsvraagstuk in Stadsentree Leiden West (dat i.h.k.v. het programma Autoluwe Binnenstad wordt uitgevoerd) wordt in de loop 2024 verwacht. Voor het project Westerpoort zal in het komende najaar op basis van de eerste tussenresultaten uit het verkeersonderzoek en de adviezen uit de andere twee onderzoeken worden bepaald in hoeverre een spoedige afronding van de definitiefase middels een kaderbesluit mogelijk is vooruitlopend op de afronding van het stadsbrede verkeersonderzoek.

6. Vondelkwartier

Dit project krijgt een oranje stoplicht. Vanwege de gewijzigde marktomstandigheden onderzoekt de ontwikkelaar van deelproject Vondel en De Zwaan samen met de gemeente of een programmawijziging weer tot een haalbaar project leidt.

7. Energiepark

Dit project krijgt een oranje stoplicht. Het sluiten van de samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente, marktpartijen en het zogenaamde Participatieplatform kost meer tijd omdat dit een nieuwe vorm van participatie betreft die een zorgvuldige voorbereiding vraagt. Hierdoor is deze overeenkomst niet in 2023 afgesloten.

8. Werninkterrein

Dit project krijgt een rood stoplicht. In de afgelopen maanden is er hard gewerkt om met ABB overeenstemming te bereiken over de ontwikkeling van het Werninkterrein en hiervoor een anterieure overeenkomst te sluiten op basis van de vastgestelde gebiedsvisie en het ontwerpbestemmingsplan. Op basis van de kaders uit de gebiedsvisie en het ontwerpbestemmingsplan is er maximale inzet gepleegd om tot een haalbare ontwikkeling en overeenstemming met de ontwikkelaar te komen.

Helaas kon er geen overeenstemming worden bereikt met projectontwikkelaar ABB en daardoor kon er geen anterieure overeenkomst gesloten worden op basis van de vastgestelde gebiedsvisie en het ontwerpbestemmingsplan. Dit betekent dat het bestemmingsplan voor nu niet aan de gemeenteraad ter vaststelling kon worden voorgelegd en er dus niet op korte termijn wordt begonnen met de bouw.

De stagnatie van grote bouwplannen gaf aanleiding voor het college om de gemeenteraad voor te stellen middelen vrij te maken voor een gemeentelijke impulsregeling. Als dekking voor deze middelen wordt o.a. voorgesteld de gereserveerde middelen voor Wernink in te zetten. Dit betekent dat een doorstart van het woningbouwproject op korte termijn niet aan de orde is en we een periode van herbezinning in gaan.

9. LEAD

Groen stoplicht.

10. Groenoord fase 2

Groen stoplicht.

11. Telderskade e.o.

Groen stoplicht.

12. Veilingterrein

Dit project krijgt weer een groen stoplicht. Om te kunnen beoordelen of dit een haalbaar project zou kunnen worden, is onder andere analyse en onderzoek nodig van de ruimtelijke kaders ten behoeve van een nieuw bestemmingsplan. Ook is het de vraag onder welke voorwaarden extra verkeer kan worden afgewikkeld via de Lammenschansweg. Onderzoek daarnaar wordt onder de vlag van het mobiliteitsproject Herinrichting Lammenschansweg uitgevoerd in 2023.

13. Plesmanlaan 100 / Jacobs

Dit project krijgt weer een groen stoplicht. Gemeente en initiatiefnemer Urban Interest hebben in het tweede kwartaal van dit jaar de gesprekken over de anterieure en erfpachtovereenkomst afgerond. Eind juni 2023 heeft de ontwikkelaar de overeenkomst getekend. Na een besluit van het college is de overeenkomst in het kader van het Didam-arrest op 6 juli 2023 gepubliceerd en heeft de gemeente de overeenkomst in augustus getekend. Door de getekende overeenkomst heeft het college op 27 juni ingestemd met het in procedure brengen van het bestemmingsplan Plesmanlaan100. Dit houdt in dat de ontwerp-omgevingsvergunning en het ontwerpbestemmingsplan op basis van het coördinatiebesluit van juni 2021 tegelijk ter visie worden gelegd gedurende een periode van 6 weken. De publicatie van de stukken heeft wegens het zomerreces op 18 augustus 2023 plaatsgevonden.

Met de getekende overeenkomst kan ook het kaderbesluit voor de herinrichting van de openbare ruimte verder worden voorbereid en ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden, waarna de raad het bestemmingsplan kan behandelen.

14. Meerburg

Groen stoplicht.

Beleidssterrein 6D Energietransitie

6D1 Klimaatneutrale gebouwde omgeving in 2050	6D1.1 Meer energie besparen	✓
	6D1.2 Meer duurzame opwekking energie	✓
	6D1.3 Realisatie aardgasvrije stad	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6D Energietransitie

Er zijn er geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.6.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 6 Stedelijke ontwikkeling (- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Mee/ Tegenvaller	06.02	Project Werninkterrein	L	I			1.500	0	0	0
Budgettair neutraal	06.01	Vorbereidingskrediet Entreegebied LBSP	L	S			0	0	0	0
Resultaat programma							1.500	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.6.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

06.02 Project Werninkterrein

Voor het project initiatieven derden Werninkterrein is geen overeenstemming bereikt met de projectontwikkelaar. Hierdoor kan geen anterieure overeenkomst gesloten worden op basis van de vastgestelde gebiedsvisie en het ontwerpbestemmingsplan. Dit betekent dat het bestemmingsplan niet aan de gemeenteraad kan worden voorgelegd ter vaststelling en op korte termijn niet wordt gebouwd. Er is nu een nieuwe situatie ontstaan en om uit de huidige impasse te komen beraadt de gemeente zich over de positie die zij wil innemen, het ontwikkelproces en mogelijke samenwerkingsvormen voor het vervolg van de ontwikkeling van het Werninkterrein. De kosten tot op heden bedragen inclusief de verplichtingen die aangegaan zijn tijdens de samenwerkingsperiode bijna € 3 miljoen. Conform de intentieovereenkomst moet de projectontwikkelaar 50% van het totaal betalen (een bedrag van € 1.500.000), hiervan is € 596.000 inmiddels betaald. Door de ontstane situatie zijn de gemaakte plankosten voor de andere 50% ongedekt. Omdat een doorstart van het woningbouwproject op korte termijn niet aan de orde is (zie toelichting bij prestatie '6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten') moeten deze kosten afgeboekt worden. Voorgesteld wordt de ongedekte 50% (een bedrag van € 1.500.000) in deze voortgangsrapportage af te boeken ten laste van de algemene middelen.

Budgetneutrale wijzigingen:

06.01 Vorbereidingskrediet Entreegebied LBSP

Voor de voorbereiding van het Entreegebied LBSP is een aanvullend voorbereidingskrediet nodig. Door vertraging in de planvorming en voortschrijdend inzicht is het huidige budget niet meer toereikend om tot aan het vaststellen van de grondexploitatie door te werken aan het project. Op 6 februari 2023 is uw raad geïnformeerd over de stand van zaken van het project (met wethoudersbrief Z/16/270800/4589134). In 2018 heeft uw raad met uitvoeringsbesluit (RV18.0070) krediet beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de ontwikkeling van het Entreegebied op het Leiden Bio Science Park (LBSP). Doorgaans wordt met een uitvoeringsbesluit ook een eventuele grondexploitatie vastgesteld. Omdat de realisatie van de woningen en voorzieningen ten tijde van het uitvoeringsbesluit pas na vijf jaar zou starten, bepaalt het Besluit begroting en verantwoording (BBV) dat er nog geen sprake is van 'bouwgrond in exploitatie'. In 2021 is het project overgenomen door een ontwikkelaar die al eerder was betrokken als gedelegeerd ontwikkelaar. Vervolgens is gewerkt aan een optimalisatie van de plannen. Hierbij zijn er meer woningen toegevoegd aan het programma, waaronder ook sociale en middensegment woningen (conform het Beleidsakkoord 2022-2026). Zowel de contractovername door de ontwikkelaar als de optimalisatie van de plannen heeft voor vertraging gezorgd. Vanwege deze vertraging is nu een aanvullend voorbereidingskrediet nodig van € 72.000. Voorgesteld wordt deze kosten op te nemen ten laste van de balanspost Onderzoek en ontwikkeling en de rente te dekken in het programma Stedelijke Ontwikkeling, prestatie 6B1.2: Opstellen MPG en Vermogensbeheer. Bij het raadsvoorstel voor het vaststellen van de grondexploitatie zullen deze kosten voor voorbereiding onderdeel zijn van de totale lasten.

7

Jeugd en onderwijs

Jeugd en onderwijs

<i>Programmanummer</i>	7
<i>Commissie</i>	Onderwijs en samenleving
<i>Portefeuille(s)</i>	Kansengelijkheid, jeugd & onderwijs

De missie van het programma Jeugd en onderwijs luidt:

In Leiden groeien kinderen en jongeren gezond en veilig op in een stimulerende omgeving, zodat zij hun talenten volledig kunnen ontwikkelen en volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

■ *Jeugdteams*

De bezetting van de jeugdteams blijft een uitdaging, onder meer door de tekorten op de arbeidsmarkt. Ook de cliëntenstops in de specialistische jeugdhulp zetten de teams onder druk. Er is gestart met een expertisepunt om te komen tot efficiëntere triage en intake.

■ *Specialistische jeugdhulp*

We zien financieel een toenemende druk op het aanbod wat, samen met de hoge indexatie, leidt tot hogere kosten. Daarnaast blijven de wachttijden binnen de jeugdhulp een uitdaging. Door middel van een integrale aanpak wordt hard gewerkt om de wachttijden te verkorten

■ *Vroegschoolse opvang*

Het aanbod en de kwaliteit van de vroegschoolse opvang zijn op orde. De deelname blijft echter sinds corona nog steeds achter. We hebben gewerkt aan de verbetering van de samenwerking tussen betrokken partijen.

■ *Voortijdige schoolverlaters*

In Leiden nam in 2021-2022 het percentage Voortijdig Schoolverlaters (VSV) toe met 0,4%. Het gaat hierbij om 187 Leidse VSV'ers uit vo, vavo en mbo (voorlopige cijfers).

■ *Verzuim leerplichtigen*

In Leiden zijn in 2021-2022 zijn onder leerlingen van 5 tot 18 jaar het relatief verzuim (meer dan 16 uur per vier weken ongeoorloofd verzuimen) en absoluut verzuim (leerlingen zonder schoolinschrijving gedurende het schooljaar) gestegen t.o.v. 2020-2021. Het aantal thuiszitters (leerlingen die meer dan 3 maanden 0% onderwijs volgen) steeg licht in Leiden. Onder deze thuiszitters neemt vooral het aantal leerlingen dat nog bij een school staat ingeschreven toe. We zetten extra in op het voorkomen van thuiszitten, omdat het terugkeren naar school niet eenvoudig blijkt te zijn. Daarnaast is op voortgezet onderwijs scholen een tweede Regionaal Bureau Leerrecht (RBL)-consulent gestart die zich richt op langdurig verzuim.

■ *Nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen*

Er vind nog een aanvullend onderzoek plaats naar de eisen voor de nieuwe gymzaal aan de Oppenheimstraat. Daarnaast duurt de bouwontwikkeling voor het nieuwe Vlietland College langer vanwege inpassingsproblemen op het perceel.

3.7.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 7A Jeugd

Doel	Prestatie	
7A1 Een krachtige pedagogische samenleving	7A1.1 Betrekken van de jeugd via jeugdparticipatie	✓
	7A1.2 Waarborgen kwaliteit (openbare) speelruimte	✓
	7A1.3 Ondersteunen spelbevordering	✓
7A2 Goede (gebiedsgerichte) ondersteuning en hulp aan jeugd en gezin	7A2.1 Vanuit het CJG uitvoeren Wet Publieke Gezondheid	✓
	7A2.2 Vanuit het CJG organiseren van informatie en advies en opvoedingsondersteuning	✓
	7A2.3 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugdteams	⚖
7A3 Goede specialistische hulp beschikbaar	7A3.1 Het doen organiseren van specialistische hulp	⚖

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 7A Jeugd

7A2.3 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugdteams

De bezetting van de Jeugdteams is een uitdaging door tekorten op de arbeidsmarkt, wat de inzet bemoeilijkt. Het is lastig in te zetten op de arbeidsmarktproblematiek, extra financiering is hiervoor bijvoorbeeld geen oplossing. Ook staan de Jeugdteams onder druk door cliëntenstops in de specialistische jeugdhulp. Om te komen tot een efficiëntere triage bij intake en daarbij ook passendere verwijzingen, is voor de centrale intake van alle Jeugdteams in 2023 gestart met het Bureau en Triage Team (BenT). Dit expertisepunt wordt verder ingebed in de organisatie. Daarnaast is de toevoeging van gedragsspecialisten aan de Jeugdteams een positieve ontwikkeling gebleken. De samenwerking met het speciaal onderwijs is versterkt, maar behoeft in het regulier onderwijs nog aandacht.

7A3.1 Het doen organiseren van specialistische hulp

In het eerste halfjaar is gewerkt aan een integrale aanpak van de wachtlijsten en wachttijden naar aanleiding van de bestuurlijke opdracht hiertoe in november 2022. We starten verschillende pilots en werkplaatsen om de wachttijden te verkorten in de uitvoering van de jeugdhulp. Financieel zien we een toenemende druk op het aanbod wat, samen met hoge indexatiecijfers, leidt tot hogere kosten. De oorzaken hiervan zijn een toenemende en complexere vraag, een stagnerende uitstroom en hoge inflatie.

Beleidssterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Doel	Prestatie	
7B1 Kwalitatief goed en toegankelijk aanbod van kindercentra	7B1.1 Zorg dragen voor voldoende aanbod peuterspeelzaalwerk	✓
	7B1.2 Waarborgen kwaliteit kinderopvang / peuterspeelopvang	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 7C Onderwijsbeleid

Doel	Prestatie	
7C1 Gelijke onderwijskansen voor kinderen van nul tot dertien jaar	7C1.1 Waarborgen van aanbod, kwaliteit en deelname aan voor- en vroegschoolse educatie	✓
	7C1.2 Stimuleren hoogwaardig taalaanbod op onderwijskansscholen	✓
	7C1.3 Bevorderen van ouderbetrokkenheid bij doelgroepkinderen	✓
7C2 Goede onderwijs-ondersteuning en samenwerking in het onderwijs	7C2.1 Ondersteunen zorg voor leerlingen met specifieke behoeften	✓
	7C2.2 Stimuleren samenwerking en voorzieningen in het onderwijs	✓
7C3 Als kennisstad toekomstbestendig onderwijs bevorderen met extra aandacht voor internationalisering en duurzaamheid	7C3.1 Stimuleren van een duurzame rijke leeromgeving waarin leerlingen en onderwijsprofessionals hun eigen talenten kunnen ontwikkelen met aandacht voor een doorlopende leerlijn	✓

	7C3.2 Stimuleren dat leerlingen worden voorbereid op een internationale samenleving	✓
	7C3.3 Bevorderen van een toekomstgerichte talentontwikkeling door samenwerking van onderwijs met bedrijven en instellingen	✓
7C4 Zoveel mogelijk leerlingen volgen onderwijs en halen een startkwalificatie of het verwerven van een werkplek	7C4.1 Sturing geven aan projecten die zich richten op het behalen van een startkwalificatie, terugkeer naar het onderwijs (ook voor thuiszitters) of het verwerven van een werkplek	⚠
	7C4.2 Tegengaan verzuim leerplichtigen	⚠

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 7C Onderwijsbeleid

7C4.1 Sturing geven aan projecten die zich richten op het behalen van een startkwalificatie, terugkeer naar het onderwijs (ook voor thuiszitters) of het verwerven van een werkplek

In Leiden nam in 2021-2022 het percentage voortijdig schoolverlaters (VSV) toe van 2,3% (2020-2021) tot 2,7%: tot 187 Leidse vsv'ers uit VO, VAVO en Mbo (voorlopige cijfers). De situatie is niet per se slechter dan voorheen, maar we hebben het wel beter in beeld. Na de coronajaren dringt het Regionaal Bureau Leerrecht (RBL) er bij Mbo's op aan studenten uit te schrijven als zij de opleiding niet voltooiën. Dat maakt VSV'ers zichtbaar en een aanbod op maat mogelijk. De nieuwe hoger uitgevallen cijfers door de nieuwe aanpak zorgen dat de prestatie van groen naar oranje is veranderd.

7C4.2 Tegengaan verzuim leerplichtigen

Het relatief verzuim steeg van 15 naar 22 per 1000 leerplichtigen in 2021-2022 ten opzichte van het schooljaar ervoor. Het RBL dringt er bij scholen op aan verzuim te melden, zodat er een basis is voor het gesprek over oorzaken en maatregelen. Het RBL zag in 2021-2022 een toename van Leidse thuiszitters (leerlingen die langer dan drie maanden geen onderwijs volgen) onder leerlingen met schoolinschrijving. Ook steeg het aantal vrijstellingen onder 5-18 jarigen. De inzet van extra acties op dit onderwerp verloopt echter nog niet snel genoeg. We zetten extra in op het voorkomen van thuiszitten, omdat het terugkeren naar school niet eenvoudig blijkt te zijn. In 2022-2023 startte op VO-scholen een tweede RBL-consulent die zich richt op langdurig verzuim. We werken met professionals (op de scholen, in jeugdteams, cig e.a.) aan betere afspraken over samenwerking en we breiden in 2023-2024 de laagdrempelige hulpverlening op het VO uit: jongeren kunnen er tijdig terecht met problemen. Ook jongeren op de wachtlijst voor jeugdhulp vinden er een aanspreekpunt.

Beleidssterrein 7D Onderwijshuisvesting

Doel	Prestatie	
7D1 Goede kwantiteit en kwaliteit van onderwijshuisvesting	7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen	✓
	7D1.2 In stand houden van de bestaande gebouwenvoorraad door onderhoud en aanpassingen	✓
	7D1.3 Uitvoering van de overige wettelijke taken zoals ozb, schadeherstel en bekostiging gymnastiekonderwijs	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 7D Onderwijshuisvesting

7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen

Na de afgelopen Meivakantie is de nieuwbouw van het schoolgebouw voor de twee basisscholen De Tweemaster en Kwintijn (voorheen De Meerpaal) inclusief ruimte voor buitenschoolse opvang en peuterspelen aan het Broekplein in gebruik genomen. Deze zomer is het gerenoveerde en uitgebreide schoolgebouw van Het Metrum, gelegen aan de Schubertlaan 131, opgeleverd.

Andere projecten verlopen iets minder voorspoedig dan verwacht. Ze wordt nog nader onderzoek uitgevoerd m.b.t. project Oppenheimstraat. Ook de bouwontwikkeling voor het nieuwe Vlietland College neemt meer tijd vanwege een inpassingsvraagstuk m.b.t. de verplaatsing van de Stichting Fatih op het perceel. Om de nieuwbouw van het Vlietland College mogelijk te maken, is sloop van het schoolpand waarin Stichting Fatih gehuisvest is noodzakelijk. Ambtelijk is voorgesteld dit te financieren door een onttrekking vanuit de *Reserve leefbaarheidsprojecten in wijken*.

Er is een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar de ingrepen en kosten om het voormalige Leonardocollege aan de Noachstraat voor ten minste tien jaar als wissellocatie dienst te kunnen laten doen. Bij de kaderbrief is aanvullend krediet gevraagd / beschikbaar gekomen om de benodigde ingrepen in 2024-2025 uit te voeren. De wissellocatie zal vanaf schooljaar 2025-2026 worden ingezet voor de Internationale Schakelklas (ISK) van de Scholengroep Leonardo da Vinci die, nadat hun school aan de Vijf Meilaan is gerenoveerd, hier definitief

naar terug verhuist. Na de ISK zullen de Weerklank en de Lucas van Leyden (Vliet) gebruik maken van de wissellocatie Noachstraat. Deze twee projecten zijn, vanwege de noodzaak om eerst de ISK aan de Vijf Meilaan te renoveren, in de planning van het geherwaardeerde IHP doorgeschoven.

Desondanks is de prestatie *Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen* op groen gezet. Als beheersmaatregel zijn de lopende projecten uit het IHP geherwaardeerd. Bij de Kaderbrief zijn de budgetten van de projecten uit fase 1 en 2 opgehoogd en is de investeringsplanning getemporeerd. Dit maakt het mogelijk deze projecten vlot te trekken en binnen de gestelde termijn te realiseren.

3.7.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 7 Jeugd en onderwijs
(- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Budgettair neutraal	07.01	Regionale Jeugdzorg	L	S			700	0	0	0
			B	S			-700	0	0	0
	07.02	Aankoop recht van opstal stichting Fatih	L	I			416	0	0	0
			B	I	Ja	Res. Leefbaarh.projecte in de wijken P5	-416	0	0	0
	07.03	Speeltoestellen Trekvaartplein	L	I			-65	0	0	0
					Ja	Reserve afschrijvingen investeringen	90	0	0	0
				S			0	0	6	6
			B	I	Ja	Res. Leefbaarh.projecte in de wijken P7	-25	0	0	0
				S	Ja	Reserve afschrijvingen investeringen	0	0	-6	-6
Resultaat programma							0	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.7.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

07.01 Regionale jeugdzorg

In juli heeft het portefeuillehoudersoverleg (PHO) Jeugd tot een aanpassing van de regionale Jeugdhulpbegroting 2023 besloten. Dit leidt tot een toename van de regionale begroting 2023 van circa € 4,7 miljoen. Voor Leiden betekent dat een aanvullende bijdrage van in totaal ruim € 1,4 miljoen. Onderdeel hiervan zijn eerder genomen PHO besluiten over o.a. aanvullende indexering, caseloadverlaging van GI's en kleinschalige woonvormen. Tevens is een bedrag van € 0,7 miljoen voor ontheemde kinderen opgenomen (onderdeel van de genoemde € 1,4 miljoen). Het ministerie van VWS heeft hiervoor een specifieke uitkering (SPUK) in ontwikkeling, waarbij met terugwerkende kracht de in 2022/2023 gemaakte kosten kunnen worden gecompenseerd. In afwachting van de uitwerking van deze specifieke uitkering wordt verondersteld dat de volledige kosten worden gecompenseerd. De aanvraagperiode voor deze SPUK is juni/juli 2024. Voor het overige is er sprake van een nadeel van circa € 0,3 miljoen op jeugdhulpvervoer. Hiervoor is in 2023 geen specifieke raming opgenomen. Ten slotte leiden de aanpassingen van de algemene uitkering op basis van de septembercirculaire 2022 en de meicirculaire 2023 tot een lager budget van € 0,2 miljoen.

Tegenover deze nadelen valt de in de begroting 2023 opgenomen stelpost van € 1,1 miljoen vrij. Deze stelpost is in 2022 gevormd uit extra budget in de algemene uitkering voor de IU Voogdij/18+. Aanvullend is er m.b.t. de verstrekte PGB's Jeugd naar verwachting sprake van een onderbesteding van circa € 0,1 miljoen. Verder wordt op basis van de meest recente managementrapportage over de afgelopen maanden een forse toename van ingezette jeugdhulp via alternatieve verwijz routes welke buiten de budgetten vallen voorzien (nee, tenzij regeling en verwijzigingen via expertteam en regionale experttafel). Deze ontwikkelingen in de uitgaven 2023 zullen zonder aanvullende maatregelen leiden tot een (geprognosticeerde) regionale overschrijding van circa € 2,6 miljoen (aandeel Leiden hierin circa € 0,75 miljoen). Op 6 juli 2023 heeft het PHO besloten tot de uitvoering van een aantal maatregelen om een overbesteding voor het jaar 2023 te voorkomen, dan wel zo laag mogelijk te houden.

07.02 Aankoop recht van opstal stichting Fatih

Om de stichting Fatih in staat te stellen haar activiteiten voort te zetten is de aankoop van het recht van opstal door de Stichting Fatih nodig. De Stichting kan haar activiteiten, vanwege nieuwbouw Vlietland College (VLC), op de huidige locatie niet voortzetten en zal een nieuwe plek krijgen op de kavel. De locatie van Fatih is getaxeerd op € 416.000. Gelet op het belang van de buurthuisfunctie van Fatih met allerlei activiteiten o.a. voor jongeren in de wijk, wordt voorgesteld het benodigde bedrag van € 416.000 te dekken uit de reserve Leefbaarheidsprojecten in de wijken. In een overeenkomst met Stichting Fatih zal worden vastgelegd dat dit bedrag alleen besteed kan worden aan het realiseren van nieuwe of tijdelijke huisvesting.

07.03 Speeltoestellen Trekvaartplein

Via het verzamelamendement op de begroting 2023 (1e begrotingwijziging 2023) heeft de raad € 65.000 beschikbaar gesteld voor de aanleg van een speelplek aan het Trekvaartplein. Om de aanleg te kunnen realiseren is echter een krediet van € 90.000 nodig, als aanvullende dekking wordt voorgesteld om een bedrag van € 25.000 te onttrekken aan de reserve Leefbaarheidsprojecten in de wijken. De onderhoudskosten van de nieuwe speelplek zijn in de begroting gedekt.

8

Cultuur, sport en recreatie

Cultuur, sport en recreatie

<i>Programmanummer</i>	8
<i>Commissie</i>	Onderwijs en Samenleving, Werk en Middelen Stedelijke Ontwikkeling
<i>Portefeuille(s)</i>	Energie, Werk en Inkomen en Cultuur Economie, Kennis, Sport en Gezondheid Bestuur, Veiligheid en Handhaving Klimaat, Mobiliteit en Financiën

De missie van het programma Cultuur, sport en recreatie luidt:

Cultuur, cultuurhistorie, sport, recreatie en evenementen vormen een belangrijk deel van het stadsklimaat, dragen bij aan de ontwikkeling van alle Leidenaren en maken deelname aan het maatschappelijke leven voor iedereen toegankelijk. Dat is van grote waarde voor de versterking van de aantrekkelijkheid van de stad voor bewoners en bezoekers. In de gezonde stad hebben mensen de ruimte om te sporten en te bewegen.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Cultuur

■ *Kaderbrief 2023 - 2027*

Met de vaststelling van de Kaderbrief is een aantal belangrijke besluiten genomen voor de cultuursector: Er zijn extra middelen vastgesteld voor de structurele compensatie van inflatie; de cultuursubsidies worden hiertoe vanaf 2023 geïndexeerd. Daarnaast zijn er incidenteel extra middelen vastgesteld voor de compensatie van energielasten. De tijdelijke compensatieregeling wordt in het najaar door college vastgesteld en compenseert de hogere energielasten over de jaren 2022 en 2023.

In 2023 en 2024 wordt toewerkt naar de afbouw van het Cultuurfonds. Het bedrag dat na de ombuiging nog resteert wordt ingezet voor de Leidse makers. Daarbij werken we ook aan een transparantere subsidieregeling en beoordelingssystematiek.

■ *Uitvoeringsagenda Cultuur*

In Q1 2023 is de Uitvoeringsagenda Cultuur vastgesteld. Deze is opgesteld in samenwerking met de C6 en de Cultuurmakelaar. Na de zomer zal er een bijeenkomst met het brede culturele veld worden georganiseerd om hen ook actief te betrekken bij deze Uitvoeringsagenda. We gebruiken deze bijeenkomst ook om bredere input op te halen op de huidige subsidieregelingen en beoordelingssystematiek.

■ *Subsidieregeling impuls jongeren cultuur (2023 en 2024)*

Op 15 juli 2023 is de subsidieregeling Impuls Jongeren cultuur ingegaan. De gemeente Leiden heeft een bijdrage Impuls jongerencultuur ontvangen van het Rijk voor 2023 en 2024. Vanwege de kwetsbare positie van jongeren (13 t/m 27 jaar) na de coronacrisis is er extra aandacht voor het bevorderen van cultuurparticipatie van deze groep. De regeling loopt tot en met 31 december 2024.

■ *BplusC*

Met een nieuwe Raad van bestuur/ directie werkt BplusC momenteel aan een meerjarenbeleidsplan. Het definitieve plan wordt in Q4 van 2023 vastgesteld.

Huisvesting bibliotheek: de wensen en bedenkingenprocedure huisvesting bibliotheek is in april doorlopen. De bibliotheek blijft op de huidige locatie op de Nieuwstraat. Op verzoek van de raad worden er nu drie scenario's uitgewerkt. Met deze drie scenario's zal de raad gevraagd worden een keuzes te maken en financiële middelen ter beschikking te stellen voor de verdere uitwerking van een van de scenario's. Ten aanzien van de herhuisvesting van de muziekschool en -programmering aan de Hazewindsteeg wordt in 2024, na besluitvorming over het kaderbesluit, de ontwerpfase vormgegeven.

Erfgoed

Jonge bouwkunst 1970-1990

De periode van de Jonge Bouwkunst in Leiden is uitgebreid geïnventariseerd en gewaardeerd. De rapportage is in Q2 2023 verschenen. Het college onderzoekt in een vervolgstap de mogelijkheden van bescherming.

Recreatie

■ *Jeugddorp*

Het raadsbesluit bij RV 21_0061 van september 2021 heeft het startsein gegeven voor de definitiefase van het project Vlietzone-Midden, met als doel er een bedrijventerrein te realiseren. Bij dit raadsbesluit is motie 21.0061/ Onderwerp: LCKV Jeugdvakanties, Stichting Jeugddorp en Hardloopervereniging Roadrunners blijven in Leiden aangenomen. Bij dit raadsbesluit heeft de raad in een motie opgeroepen om LCKV jeugdvakanties, Stichting Jeugddorp en Hardloopervereniging Roadrunners een plek te blijven bieden in Leiden. Voor al deze drie verenigingen zijn inmiddels concrete oplossingen in beeld. Bij het Kaderbesluit (verwacht eind 2023) wordt de raad hierover geïnformeerd.

Sport

■ *Sportplaza's*

In juni zijn de sportplaza's bij sportpark Montgomery en sportpark Noord feestelijk geopend. Leidenaren kunnen er elke doordeweekse middag gratis sportenmaterialen lenen.

■ *Sport- en beweegparticipatie*

De coronamaatregelen zijn invloed geweest op sport- en beweegparticipatie: minder Leidenaren voldoen aan de beweegnorm. Met de inzet van o.a. de buurtsportcoaches en breedtesportcoördinator proberen we meer Leidenaren (meer) aan het bewegen te krijgen.

■ *Versneld verLEDden gemeentelijke veldverlichting*

We hebben besloten om de gemeentelijke halogeen veldverlichting rondom sportvelden eerder dan gepland te vervangen door LED-verlichting, namelijk in 2023 en 2024. Dit draagt bij aan het (sneller) verwezenlijken van de gemeentelijke ambities op het gebied van energiebesparing, omdat het leidt tot een energiebesparing van 30 tot 50% op het huidige elektriciteitsverbruik van de bestaande halogeen veldverlichting. Hiermee helpen we bovendien sportverenigingen om hun energielasten substantieel te verminderen.

■ *Subsidieregeling compensatie hoge energiekosten*

Leidse verenigingen en stichtingen die te maken hebben met hoge energiekosten hebben gebruik gemaakt van een eenmalige subsidieregeling energiecompensatie. Maar liefst twintig sportverenigingen hebben hiervan gebruik gemaakt. De subsidie mag ook gebruikt worden voor het verduurzamen van de accommodatie. Zo werkt het uit te keren bedrag ook door op de langere termijn, in zowel de energiekosten als het klimaat.

■ *Sportakkoord II*

Vanuit het Leidse Sportakkoord I zijn mooie resultaten bereikt (zoals de energieactie, sportplaza, walking basketbal, rowing blind). Deze lijn zetten we door in het Leidse Sportakkoord II, wat een herijking is van Sportakkoord I. Samen met de Leidse Sportfederatie, Stichting Topsport Leiden, Inklusio en de Adviesraad Sociaal Domein hebben we de grote lijnen van het Sportakkoord II opgesteld. Deze lijnen zijn door het college vastgesteld. Na de zomer gaan we samen met de sportverenigingen, andere sport- en beweegaanbieders, maatschappelijke organisaties, onderwijs, bedrijven en andere belangstellenden deze lijnen verder uitwerken in de verschillende werkgroepen. Het Leidse Sportakkoord II loopt tot en met eind december 2026. Het is een dynamisch akkoord. Partijen die hieraan willen bijdragen, blijven natuurlijk van harte welkom zich ook aan te sluiten. Samen met de partijen gaan we aan de slag om van het Leidse Sportakkoord II een nog groter succes te maken.

■ *Sportaccommodaties*

Een aantal investeringen zijn verschoven van 2023 naar 2024 of 2025. Dit is gedaan in verband met de goedkeuring aan de gebruiksnorm, waardoor de accommodaties wel langer bespeelbaar zijn.

3.8.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 8A Cultuur

Doel	Prestaties	
8A1. 1. Sterke culturele basisinfrastructuur, voor alle hierbij behorende prestaties kwalitatief hoogstaand, divers en inclusief	8A1.1. Ondersteunen en mogelijk maken voorstellingen en optredens podiumaanbod	⚡
	8A1.2 Ondersteunen en mogelijk maken museaal aanbod	⚡
	8A1.3 Ondersteunen en mogelijk maken educatief aanbod	✓
	8A1.4 Ondersteunen en mogelijk maken beeldende kunst (in de openbare ruimte)	⚡
	8A1.5 Ondersteunen amateurkunstverenigingen	✓
	8A1.6 Ondersteunen lokale media	✓
	8A1.7 Ondersteunen projecten voor diversiteit, toegankelijkheid, ander publieksbereik, spreiding in de stad	✓
	8A1.8 Exploitatie Stedelijk museum De Lakenhal	⚡
8A2. Cultuur draagt bij aan maatschappelijke doelen door culturele activiteiten	8A2.1 Stimuleren en ondersteunen netwerkvorming en kennisontwikkeling cultuur- en zorgsector	✓
	8A2.2 Stimuleren en ondersteunen dat cultuur bij draagt bij aan integratie nieuwkomers	✓
	8A2.3 Onderzoek en stimuleren grotere toegankelijkheid cultuur voor smalle beurs en jongeren	✓
8A3. Leiden onderscheidt zich (inter)nationaal met kennis en cultuur	8A3.1 Versterken unieke weefsel kennis en cultuur	✓
	8A3.2 Cultuureducatie icm natuur- en milieueducatie om de hoek	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8A Cultuur

8A1.1. Ondersteunen en mogelijk maken voorstellingen en optredens podiumaanbod

Het aantal bezoekers groeit, maar is nog niet op het niveau van voor corona. De groei komt mede door het aanboren van nieuwe doelgroepen.

8A1.2 Ondersteunen en mogelijk maken museaal aanbod

Begin 2023 vreesden veel museale instellingen nog voor tegenvallende bezoekersaantallen door na-ijleffecten rondom corona, daarbij werd aangegeven dat men verwachtte onder de 60% van de bezoekersaantallen van voor corona te zitten. De rijksmusea zitten inmiddels rond de bezettingsgraad die zij pré-corona hadden. Zijn hebben geen last meer van na-ijleffecten. Ook Molenmuseum de Valk lijkt dit jaar bezoekersaantallen van pré-corona te gaan halen. De middelgrote musea (Museum de Lakenhal, Sieboldhuis, Universiteitsbibliotheek/UBL) zitten daar nog onder.

8A1.4 Ondersteunen en mogelijk maken beeldende kunst (in de openbare ruimte)

Het onderhoudsbudget voor beeldende kunst in de openbare ruimte wordt dit jaar overschreden. De belangrijkste reden hiervoor is het vervangen van de platen op de sokkel van het standbeeld van burgemeester van der Werf, gemaakt van belgisch hardsteen. Daarnaast zijn er een aantal kunstwerken die aan groter onderhoud toe zijn. We proberen dit zoveel mogelijk te spreiden met een meerjarenplanning. Desondanks lopen er dit jaar een aantal noodzakelijke reparaties tegelijkertijd.

8A1.8 Exploitatie Stedelijk museum De Lakenhal

Museum De Lakenhal verwacht dit jaar rond de 65.000 bezoekers uit te komen. De begroting is gebaseerd op gemiddeld 85.000 bezoekers per jaar, ofwel een bezettingsgraad van 76%. Dit is in lijn met het streven om jaarlijks 10.000 meer bezoekers te ontvangen om zo over twee jaar op 85.000 uit te komen.

Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Doel	Prestatie	
8B1. Het Leids verleden wordt duurzaam ingezet als onderscheidende kracht: kennis en collecties op het gebied van cultureel erfgoed zijn bruikbaar voor diverse groepen en het cultureel erfgoed wordt behouden voor toekomstige generaties. Erfgoednota: Ambitie 1 Leiden staat met al haar erfgoedkennis en collecties nationaal en internationaal aan de top; Ambitie 2 Leiden wil haar historische omgevingskwaliteit behouden, benutten en versterken voor een aantrekkelijke, vitale en toekomstbestendige stad; Ambitie 3 Leiden bruist van erfgoedbeleving voor en door bewoners en bezoekers.	8B1.1 Exploitatie en beheer Erfgoed Leiden en Omstreken	✓
	8B1.2 Exploitatie en beheer Molen de Valk	✓
	8B1.3 Toezicht en handhaven monumenten	✓
	8B1.4 Uitvoeren erfgoedbeleid met partners	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 8C Sport

Doel	Prestaties	
8C1 Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen	8C1.1 Exploiteren, beheer en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties	✓
	8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2023	✓
8C2 Iedere Leidenaar heeft een gezonde en actieve leefstijl	8C2.1 Leidenaars bewegen voldoende	✓
	8C2.2 Leiden heeft sterke toekomstbestendige sportverenigingen	✓
8C3. De fysieke leefomgeving bevordert sporten, spelen en bewegen	8C3.1 De openbare ruimte is beweegvriendelijk	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8C Sport

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 8D Recreatie

Doel	Prestatie	
8D1 Voldoende recreatieve mogelijkheden voor Leidenaars	8D1.1 Beheer en exploitatie van Jeugddorp Zuid-West	✓
	8D1.2 Beheer en exploitatie van volkstuinen	✓
	8D1.3 Verstrekken van subsidie aan amateurtuinders	✓
8D2 Voldoende onderscheidende evenementen ter versterking van de levendigheid in de stad, het aantrekken van extra bezoekers en versterking van de lokale economie	8D2.1 Evenementencoördinatie	✓
	8D2.2 Be-/afhandelen van aanvragen evenementenvergunning	✓
	8D2.3 Ondersteunen van de drie grootschalige en overige evenementen	✓
	8D2.4 Verstrekken van evenementensubsidie	✓
	8D2.5 Meerjarige resultaatafspraken met organisatoren van identiteitversterkende evenementen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8D Recreatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.8.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 8 Cultuur, sport en recreatie
(- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Mee/ Tegenvaller	08.03	Onderhoudsbudget nieuwe sportaccommodaties	L	S			-250	0	0	0
	08.04	Uitvoeren nieuwe verkeersplannen	L	S			30	0	0	0
Budgettair neutraal	08.01	Prijsstijging op installaties Combibad/IJshal	L	S			0	0	0	0
	08.02	Muziekschool Hazewindsteeg	L	I			-800	0	0	0
					Ja	Reserve afschrijvingen investeringen	1.090	0	0	0
				S			0	0	0	27
			B	I	Ja	Reserve economische impulsen Kennisst P8	-290	0	0	0
				S	Ja	Reserve afschrijvingen investeringen	0	0	0	-27
Resultaat programma							-220	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.8.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

08.03 Onderhoud nieuwe sportaccommodaties

Er is een incidenteel voordeel van € 250.000 op onderhoud van de nieuwe sportaccommodaties omdat de oplevering van deze sportaccommodaties in het derde kwartaal van het huidige kalenderjaar wordt verwacht en er tot die tijd geen onderhoudsmiddelen nodig zijn.

08.04 Uitvoeren nieuwe verkeersplannen

Dit jaar zijn er nieuwe evenementen (zoals o.a. Lustrum Augustinus en Canal Pride) bijgekomen in Leiden. Deze nieuwe grote evenementen en de strenge eisen rondom verkeersveiligheid maken het noodzakelijk dat er voor dit jaar extra budget van € 30.000 nodig is om de bijbehorende verkeersplannen op te stellen en uit te voeren.

Budgetneutrale wijzigingen:

08.01 Prijsstijging op installaties Combibad/IJshal

De gemeente heeft de opdrachtnemer een bedrag van € 335.181 toegezegd als compensatie voor extreme prijsstijgingen bij installaties (met een afschrijvingstermijn van 20 jaar). Deze prijsstijging kan gedekt worden uit de 'investering prijsstijgingen' in het meerjareninvesteringsplan (MIP). De 'investering prijsstijgingen' in het MIP is echter opgenomen met een afschrijvingstermijn van 40 jaar. Om het krediet voor installaties met € 335.181 op te hogen waarna de extra kapitaallasten € 20.000 bedragen (afschrijving 20 jaar) moet de investering voor prijsstijgingen verlaagd worden (afschrijvingstermijn 40 jaar) met € 575.000 waarna de kapitaallasten met € 20.000 afnemen. Per saldo betreft dit een budgetneutrale wijziging.

08.02 Muziekschool Hazewindsteeg

Het college heeft op 22 februari 2022 besloten tot de ontwikkeling van de muzikeducatie en -programmering, en het voornemen tot realisatie van een moderne muziekschool in het pand aan de Hazewindsteeg. Deze realisatie is bij voorkeur in de vorm van een verbindend Cultuurhuis, waarin een samenwerking tussen schouwburg en muziekschool plaatsvindt, met inachtneming van de door de raad geuite wensen in raadsbesluit RV21.0131. De investering voor deze verbouwing (een bedrag van € 1,9 miljoen) wordt opgehoogd met € 1.090.000 en gedekt door een bedrag van € 800.000 uit de exploitatie van cultuur (reservering voor

verbouwing) en een onttrekking van € 290.000 aan de reserve economische impulsen. Deze bedragen worden gestort in de reserve afschrijvingen investering.

9

Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

<i>Programmanummer</i>	9
<i>Commissie</i>	Onderwijs en Samenleving
<i>Portefeuille(s)</i>	Wonen, Bouwen & Welzijn Economie, Sport, Kennis & Gezondheid

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:

De gemeente Leiden wil een inclusieve, toegankelijke en sociale stad zijn voor alle inwoners, waarin iedereen naar vermogen kan deelnemen, iedereen regie heeft over de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld en waar er zo nodig een vangnet is voor degene die onvoldoende in staat zijn voor zichzelf te zorgen. We stimuleren actieve deelname aan het maatschappelijk leven.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

■ *Beschermd wonen*

In de Leidse regio is de implementatie van de nieuwe inkoop voor wonen met ondersteuning en ambulante ondersteuning uitgelopen. Hierdoor heeft de start van het programmateam maatschappelijke zorg en het werken aan de, in de inkoopstrategie geformuleerde, ontwikkelopgaven vertraging opgelopen. De planning is dat dit vanaf 2024 wordt uitgevoerd.

■ *Samenhangend en passend aanbod van maatwerk-Wmo voorzieningen*

De wachtlijst voor huishoudelijke ondersteuning is in het voorjaar van 2023 sterk afgenomen, maar de personeelskrapte blijft wel bestaan. Tijdens de vakantieperiodes is het lastiger om nieuwe cliënten te plaatsen, omdat er minder personeel beschikbaar is.

■ *Opvang en huisvesting kwetsbare groepen*

De opgave voor het huisvesten van mensen met een status voor 2023 is in totaal 343, waarvan 150 te huisvesten mensen in de eerste helft van het jaar (tot 1 juli) en 193 te huisvesten mensen in de tweede helft van het jaar (na 1 juli). Van de 150 te huisvesten mensen zijn er 147 mensen geplaatst. Er zijn 5 huisvestingen gepland vlak na 1 juli. Hierdoor is de taakstelling formeel net niet behaald. Naast het huisvesten van de mensen die behoren tot de taakstelling, zijn ook een aantal mensen geherhuisvest, die tijdelijk gehuisvest waren in onder andere de locatie Stationsplein. Deze tellen niet mee met de officiële taakstelling. Het voldoen aan de taakstelling zal in de toekomst steeds uitdagender worden, omdat de verwachting enerzijds is dat de taakstelling voor het huisvesten van statushouders aanhoudend hoog zal blijven en dat er anderzijds door het grote aantal geplande bouwprojecten veel 'stadsvernieuwingsurgenten' zijn te verwachten de aankomende jaren, die ook op zoek zijn naar een nieuw thuis.

■ *Plan van aanpak Racisme*

In juni 2022 en in maart 2023 zijn twee stadsgesprekken gevoerd over racisme. De uitkomsten uit deze stadsgesprekken hebben geleid tot een aantal focuspunten in de aanpak van racisme. Op dit moment wordt in samenwerking met de partners, waaronder de politie, gewerkt aan het plan van aanpak. Deze moet begin 2024 klaar zijn.

3.9.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	✓
	9A1.2 Organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Bevorderen van cliëntbetrokkenheid en participatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie van inwoners is hoog
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 9B Preventie

Doel	Prestaties	
9B1 Inwoners zijn zo zelfredzaam mogelijk	9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en cliëntondersteuning	✓
9B2 Gezondheidsproblemen worden voorkomen	9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg	✓
9B3 Iedere Leidenaar heeft een gezonde en actieve leefstijl	9B3.1 Leidenaars hebben kennis van een gezonde en actieve leefstijl	✓
	9B3.2 Leidenaars gaan verantwoord om met genotmiddelen	✓
	9B3.3 Leidenaars hebben een gezond gewicht	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9B Preventie
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting

Beleidssterrein 9C Ondersteuning

Doel	Prestatie	
9C1 Integraal zorg en ondersteuning op maat	9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn door middel van sociale wijkteams	✓
9C2 Mensen met een beperking zijn in staat zelfstandig te leven	9C2.1 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van algemene Wmo-voorzieningen	✓
	9C2.2 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van maatwerk Wmo-voorzieningen	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9C Ondersteuning
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 9D Kwetsbare groepen

Doel	Prestatie	
9D1 Stabiele leefsituatie voor kwetsbare groepen	9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid	✓
	9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood	✓
	9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen	✓
	9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen	✓

9D2 Verminderen van (de gevolgen van) huiselijk geweld	9D2.1 Uitvoering geven aan maatregelen die het voorkómen van geweld in huiselijke kring, het stoppen van geweld en het herstel van veiligheid in het huishouden of gezin bevorderen	✓
	9D2.2 Uitvoering geven aan opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.9.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 9 Maatschappelijke ondersteuning
(- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Budgettair neutraal	09.01	Eigen bijdragen Wmo	B	I	Ja	Reserve Sociaal Domein P9	-250	0	0	0
				S			250	0	0	0
	09.02	WMO-module Suite Sociaal Domein	L	I			140	0	0	0
			B	I	Ja	Reserve Sociaal Domein P9	-140	0	0	0
	09.03	Dementievriendelijke stad	L	S			0	43	0	0
			B	I	Ja	Reserve Sociaal Domein P9	0	-43	0	0
	09.04	Wmo-maatwerkvoorzieningen	L	S			850	0	0	
					Ja	Reserve Sociaal Domein P9	-850	0	0	
Resultaat programma							0	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.9.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers

Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

09.01 Eigen bijdragen Wmo

De eigen bijdragen Wmo Huishoudelijke hulp/Begeleiding vallen € 250.000 lager uit dan begroot. De verwachte opbrengst in 2023 is bijna gelijk aan de werkelijke opbrengst 2022. Bij de Kaderbrief 2024-2028 zal de raming structureel worden aangepast. Het nadeel van € 250.000 wordt verrekend met de reserve Sociaal Domein.

09.02 Wmo-module Suite Sociaal Domein

De afdeling Wmo is één van de afdelingen die gebruik gaan maken van het nieuwe systeem Suite Soiaal Domein. Door de tussentijdse omschakeling naar het arrangementenmodel (scopewijziging) en drukte bij de leverancier kan de nieuwe Wmo-module pas eind september 2023 in productie worden genomen. Deze vertraging in de implementatie van de Suite Sociaal Domein levert extra plankosten op. Hierdoor ontstaat voor 2023 een nadeel van € 140.000. Het nadeel wordt verrekend met de reserve Sociaal Domein.

09.03 Dementievriendelijke stad

In 2022 zijn rijksmiddelen ontvangen in het kader van de Nationale Dementiestrategie. De onderbesteding van € 43.440 is vorig jaar gestort in de reserve Sociaal Domein, maar had eigenlijk overgeheveld moeten worden naar 2023. Daarom wordt nu € 43.440 onttrokken aan de reserve Sociaal Domein.

09.04 Wmo maatwerkvoorzieningen

In de Kaderbrief 2023-2027 is het budget 2023 voor de WMO-maatwerkvoorzieningen, totaal afgerond € 29 miljoen, met € 1,6 miljoen verlaagd. Het voordeel van € 1,6 miljoen is vervolgens gestort in de reserve Sociaal Domein. Zoals bij de kaderbrief reeds was aangegeven is nu wederom naar de kostenontwikkeling gekeken. Nu blijkt dat de eerdere prognose een te rooskleurig beeld gaf. Op basis van de declaraties tot en met juli 2023 dient het budget voor de WMO-maatwerkvoorzieningen voor 2023 te worden verhoogd met € 0,85 miljoen. Dit bedrag wordt gedekt door de storting aan de reserve Sociaal Domein te verlagen met € 0,85 miljoen. Bij de slotwijziging zal wederom gekeken worden naar de kostenontwikkeling.

10

Werk en inkomen

Werk en inkomen

<i>Programmanummer</i>	10
<i>Commissie</i>	Werk en Middelen
<i>Portefeuille(s)</i>	Kansengelijkheid, Jeugd & Onderwijs Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Werk en inkomen luidt:

Leiden wil een inclusieve stad zijn met een gunstig economisch klimaat, waarin alle Leideners kunnen deelnemen, zich kunnen ontwikkelen door middel van werk en maatschappelijke participatie en waar een vangnet is voor wie dat nodig heeft.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

■ *DZB*

Vanaf het eerste kwartaal in 2023 neemt het aantal aanmeldingen voor re-integratietrajecten bij DZB toe. De verwachting is dat deze ontwikkeling zich ook in het tweede kwartaal voortzet. De toename is het resultaat van intensievere samenwerking tussen DZB en de gemeente en tussen DZB en andere organisaties in de stad. Daardoor komen mensen eerder in beeld bij DZB, ook mensen die voorheen niet in beeld kwamen. Het gaat hierbij om mensen die gemiddeld genomen minder kans hebben op een baan bij een reguliere werkgever. Meer mensen zijn vaker aangewezen op een (beschutte) werkplek of een garantiebana met loonkostensubsidie en begeleiding.

■ *Menstruatietoede*

Met het verzamelamendement A.22.0057/01 "Invulling vrije ruimte concernreserve" heeft de raad 30.000 euro beschikbaar gesteld (2023: 15.000 en 2024: 15.000) om het aantal uitgiftepunten voor menstruatietoeden in Leiden uit te breiden (besluit 1.o). Vanaf de tweede helft van 2023 zullen we in samenwerking met het Armoedefonds het aantal uitgiftepunten uitbreiden, beginnend met vijf uitgiftepunten in 2023.

3.10.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 10A Arbeidsparticipatie

Doel	Prestatie	
10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk	10A1.1 Inzetten van re-integratie en participatievoorzieningen	✓
	10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie	✓
	10A1.3 Inzetten dienstverlening voor jongeren, statushouders en migranten	✓
10A2 Mensen met loonwaarde onder het wettelijk minimumloon werken zo regulier mogelijk	10A2.1 Inzetten sociale werkvoorziening	✓
	10A2.2 Inzetten beschut werk	✓
	10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10A Arbeidsparticipatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doel	Prestatie	
10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement	10B1.1 Ondersteunen van mensen die gebruik maken van een bijstandsuitkering om actief te zijn in de samenleving en niet in een sociaal isolement te raken	✓
10B2 Armoedebestrijding	10B2.1 Behandelen aanvragen individuele bijzondere bijstand en individuele inkomensvoorziening	✓
	10B2.2 Verstrekken (bijdrage in) premie Collectieve Ziektekostenverzekering Minima	✓
	10B2.3 Verstrekken tegemoetkoming kinderopvang op Sociaal Medische Indicatie	✓
	10B2.4 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	✓
	10B2.5 Subsidies minimabeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Doel	Prestatie	
10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning	10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet, loaw, loaz, Bbz- inkomensvoorzieningen	✓
	10C1.2 Uitvoeren fraudepreventie en opsporen uitkeringsfraude	✓
	10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 10D Schuldhelpverlening

Doel	Prestatie	
10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen	10D1.1 Uitvoeren van vroegsignalering, preventieve maatregelen, stabilisatietrajecten en budgetbeheer	✓
10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost	10D2.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10D Schuldhelpverlening

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.10.2 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma 10 Werk en inkomen

(- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Mee/Tegenvaller	10.01	Bijstand	L	S			-1.000	0	0	0
	10.03	Energiebudget 2023 DZB	L	S			-350	0	0	0
			B	S			55	0	0	0
	10.04	Dichterbij dan je denkt	L	S			239	0	0	0
Budgettair neutraal	10.02	Energietoeslag 2022	L	I			-975	0	0	0
					Ja	Reserve Sociaal Domeins P10	975	0	0	0
Resultaat programma							-1.056	0	0	0

Bedragen * € 1.000

3.10.3 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

10.01 Bijstand

Het aantal bijstandsgerechtigden is in de eerste acht maanden vrij stabiel gebleven en is eind augustus vrijwel gelijk aan de eindstand van vorig jaar. Hoewel het definitieve BUIG-budget pas eind september door het Rijk bekend wordt gemaakt, heeft het Rijk wel een indicatie afgegeven van het definitieve BUIG-budget. Op grond van het indicatieve budget (€ 53,3 miljoen) wordt een voordeel verwacht. Gezien de onzekerheden (indicatief budget, nog vier maanden te gaan, opbrengst aan vorderingen kan fluctueren) wordt nu voorzichtigheidshalve een incidenteel voordeel ingeboekt van € 1,0 miljoen. Als het definitieve BUIG-budget eind september bekend is, dan ontstaat er een beter beeld van het resultaat. Dat zal betrokken worden bij de slotwijziging.

10.03 Energiebudget DZB

DZB verwacht een deel van het extra verkregen energiebudget (Kaderbrief 2023-2027) niet nodig te hebben in 2023 (€ 350.000). Op basis van het verbruik van het 1e halfjaar (2023) is een inschatting gemaakt wat de kosten voor het 2e halfjaar zullen zijn. Als gevolg hiervan zullen we ook minder doorberekenen aan de regio (een bedrag van € 55.000). Per saldo een voordeel van € 295.000.

10.04 Dichterbij dan je denkt

In de decembercirculaire 2022 heeft Leiden als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Holland Rijnland € 239.171 ontvangen om mensen die nu langs de kant staan naar (parttime) werk of een leerplek te begeleiden. Doelstelling van SZW is om de match tussen werkgevers en werkzoekenden uit het onbenut arbeidspotentieel te intensiveren. Deze regionale middelen zijn ten onrechte in de concernreserve gestort. Deze regionale middelen worden nu onttrokken aan de concernreserve en toegevoegd aan het bestaande regionale budget 'Dichterbij dan je denkt'.

Budgetneutrale wijzigingen:

10.02 Energietoeslag 2022

In 2022 heeft het Rijk aan de gemeenten de mogelijkheid geboden om de energietoeslag 2022 van € 1.300 te verhogen naar € 1.800 en daarvoor werd een budget van € 4.415.500 ter beschikking gesteld via de algemene uitkering. Leiden heeft hiervoor niet gekozen en besloten om het budget via de vierde technische wijziging over te hevelen naar 2023. De energietoeslag van € 500 is in mei uitgekeerd aan de groep die ook recht had op de energietoeslag van € 1.300 in 2022. Na aftrek van de uitvoeringskosten is er een onderbesteding ontstaan van € 975.000. De onderbesteding is ontstaan door o.a. een voordeel op de uitvoeringskosten van € 350.000. Daarnaast is een voordeel van € 300.000 ontstaan doordat het macrobudget niet verdeeld is naar rato van het aantal lage inkomens, maar naar rato van het aantal inwoners. Het resterende voordeel is ontstaan door het niet-volledig bereiken van de doelgroep. Het voordeel wordt verrekend met de reserve Sociaal Domein.

3.11 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

3.11.1 Financiële afwijkingen begroting 2023

Programma Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien
(- = voordeel)

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
Mee/ Tegenvaller	AD.01	Onderuitputting kapitaallasten Centrumregeling IDA	L	I	Ja	Reserve egaliserie kapitaallasten CR	71	0	0	0
	AD.02	Groei en krimp van aantal accounts	L	S			-705	0	0	0
			B	S			122	0	0	0
	AD.06	Dividend BNG 2022	B	S			-239	0	0	0
	AD.08	Netto ontwikkeling algemene uitkering 2023	B	S			1.020	0	0	0
	AD.11	Treasury	L	I	Ja	Reserve herstruct.woon gebieden SvZ&V	0	0	0	0
						Reserve herstruct.woon gebieden Ons Doel	26	0	0	0
				S			-580	0	0	0
	AD.18	Onvoorzien	L	S			70	0	0	0
Totaal Mee/ Tegenvaller							-216	0	0	0
Budgettair neutraal	AD.03	Actualisatie Risicobijdrage (Centrumregeling)	L	S			-14	0	0	0
			B	S			14	0	0	0
	AD.05	Vrijval kapitaallasten telefoniecentrale	L	S			0	0	0	0
	AD.10	Renovatie stallen Kinderboerderij	L	S			0	0	0	0
	AD.12	Transitiebudget Centrumregeling	L	I			464	0	0	0
			B	I	Ja	Concernreserve	-464	0	0	0
	AD.13	Windows server	L	I			355	0	0	0
			B	I	Ja	Concernreserve	-355	0	0	0
	AD.14	Vervanging financieel systeem	L	I			0	1.097	1.097	0
			B	I			735	0	0	0
					Ja	Concernreserve	-735	-1.097	-1.097	0
	AD.15	Taakmutaties Algemene uitkering meicirculaire 2023	L	S			3.272	0	0	0
			B	S			-3.272	0	0	0
	AD.16	Afwikkeling resultaat 2022 Servicepunt71	L	I			118	0	0	0
			B	I	Ja	Concernreserve	-118	0	0	0
	AD.17	Investeringskrediet Thuiswerkvoorzieningen 2023	L	I	Ja	Reserve afschrijvingen investerings	591	0	0	0

Type aanmelding	Nr	Onderwerp	L/B	I/S	Betreft reserve?	Zo ja, welke reserve	2023	2024	2025	2026
				S			0	197	197	197
			B	I	Ja	Bedrijfsvoeringsres concern	-591	0	0	0
				S	Ja	Reserve afschrijvingen investerings	0	-197	-197	-197
Totaal Budgettair neutraal							0	0	0	0

Bedragen * € 1.000

Een regel met in elke jaarschijf een '0' wordt veroorzaakt door bedragen lager dan € 1.000 die niet zichtbaar zijn in de tabel of een budgetneutrale mutatie van lasten binnen dezelfde kostenplaats.

3.11.2 Toelichtingen afwijking begroting 2023

Mee- en tegenvallers:

AD01 Onderuitputting kapitaallasten Centrumregeling

Binnen de Centrumregeling Bedrijfsvoering Leidse Regio is er sprake van een gesloten systeem met betrekking tot de kapitaallasten. In Kaderbrief 2023-2027 zijn de vrijvallende kapitaallasten verwerkt. De dotatie aan de reserve egalisatie kapitaallasten Centrumregeling is ten onrechte niet volledig meegenomen (een bedrag van € 71.000). Dit wordt nu gecorrigeerd conform het gesloten systeem van de kapitaallasten voor de Centrumregeling.

AD02 Groei en krimp van aantal accounts ('gebruikers surfaces')

Conform de Centrumregeling Bedrijfsvoering Leidse Regio wordt de groei- en krimpbijdrage voor 2023 definitief vastgesteld op basis van de mutaties in het aantal afgenomen accounts per 1 juli 2023. Ten opzichte van de vorige telling (waarop de huidige groeibijdrage is gebaseerd) hebben we te maken met een forse daling in het aantal afgenomen accounts. Op basis van deze telling wordt de bijdrage naar beneden bijgesteld met € 733.900. Dit kan voor € 28.500 verrekend worden met projecten. De verlaging komt voor € 121.800 ten gunste van de partners Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude. Het effect van de bijstelling op het begrotingssaldo van Leiden bedraagt dan per saldo € 583.539 voordelig. Voorzichtigheidshalve laten we de telling voor 2024 in tact. Periodiek monitoren we het verloop van het aantal accounts. Na de opheffing van Servicepunt71 is voor de nieuwe centrumregeling bepaald dat we de bedrijfsvoeringsbudgetten vanaf 2023 aanpassen op basis van de groei en de krimp in de organisaties. Het gaat hier om een nieuwe methodiek om de bedrijfsvoeringsbudgetten op peil te houden. Bij de evaluatie van de centrumregeling na twee jaar zullen we ook deze methodiek evalueren.

AD06 Dividend BNG 2022

Vooraf door de gestegen rente en toename van de kredietportefeuille heeft BNG-bank 2022 afgesloten met een netto-winst van 300 miljoen. Van dit bedrag wordt € 139 miljoen uitgekeerd als dividend aan de aandeelhouders (€ 2,50 per aandeel). Voor Leiden betekent dat $(347.646 \times 2,50 =)$ € 869.115 dividend over 2022. Ten opzichte van de begrote opbrengst van € 630.000 levert dit een eenmalige meevaller op van € 239.000 op. Een eventuele structurele component hiervan analyseren we in combinatie met de andere gemeentelijke deelnemingen bij de volgende kaderbrief.

AD08 Netto ontwikkeling algemene uitkering 2023

In de meicirculaire 2023 is een deel van de aangekondigde loon- en prijscompensatie niet uitgekeerd. Dit zorgt voor tegenvaller van € 1.020.000. In de raadsbrief van 6 juni 2023 is dit aangekondigd.

AD11 Treasury

Over 2023 is er meer interne rente doorbelast naar de taakvelden dan was voorzien bij de kaderbrief. Hierdoor ontstaat een voordeel op Treasury van € 580.000. Daarnaast zijn er twee reserves (De herstructureringsreserves van "De Sleutels van Zijl en Vliet" en "Ons Doel"), waaraan rente wordt toegevoegd. De rentetoevoeging is voor 2023 nog niet begroot. Het toevoegen van de rente aan deze reserves levert een nadeel op van afgerond € 26.000. Per saldo resteert voor 2023 een incidenteel een voordeel van € 555.000.

AD18 Onvoorzien

Conform raadsvoorstel Centrale stemopneming (RV23.0364) worden de extra kosten van € 70.000 voor centrale stemopneming (centraal tellen) bij de aanstaande verkiezingen voor de Tweede Kamer gedekt door de post

onvoorzien. In deze voortgangsrapportage wordt de bijdrage aan noodhulp voor Marokko ook gedekt door de post onvoorzien (zie programma 1) waardoor het beschikbare budget op de post onvoorzien ontoereikend is. Voorgesteld wordt om de post onvoorzien te verhogen met een bedrag van € 70.000.

Budgetneutrale wijzigingen:

AD03 Actualisatie risicobijdrage (Centrumregeling)

De verlaging van de groeibijdrage heeft ook een effect op de risicobijdrage. Deze laatste wordt verlaagd met € 14.000. Van deze verlaging komt voor € 1.000 ten gunste van de bijdrage van de partnergemeenten. Het restant wordt verrekend met interne budgetten.

AD05 Vrijval Kapitaallasten telefooncentrale

Voorgesteld wordt om het krediet vervanging telefooncentrale van € 700.000 af te sluiten en de vrijvallende kapitaallasten (€ 77.000) in te zetten voor het project modernisering telefonie en toekomstige licentiekosten. De huidige telefooncentrale wordt niet één op één vervangen, maar zal als dienst worden afgenomen.

AD10 Renovatie stallen kinderboerderij

Bij de Kinderboerderij Merenwijk zijn het dak en de vloer van een stal dringend aan renovatie toe om een veilige leefomgeving voor de dieren te waarborgen. Met het oog op deze situatie wordt voorgesteld om een krediet van € 80.000 beschikbaar te stellen voor de renovatie van het dak van de varkensstal en de vloer van de ponystal. De kapitaallasten worden gedekt door een verlaging van het onderhoudsbudget ambtenarenhuisvesting Beheer.

AD12 Transitiebudget Centrumregeling

Bij de jaarrekening 2022 van Servicepunt71 is het resterende transitiebudget voor de Centrumregeling van € 464.000 in de algemene reserve gestort. Per 31-12-2022 is Servicepunt71 geliquideerd en is de algemene reserve van Servicepunt71 toegevoegd aan de concernreserve van Leiden. De transitie van de Centrumregeling is echter nog niet voltooid. In 2023 worden nog zaken opgepakt en afgerond. Om de kosten te dekken wordt voorgesteld om € 464.000 van het geoormerkte deel uit de concernreserve te onttrekken.

AD13 Windows server

Bij de jaarrekening 2022 van Servicepunt71 is het resterende budget voor Windows server van € 355.000 in de algemene reserve gestort. Per 31-12-2022 is Servicepunt71 geliquideerd en is de algemene reserve van Servicepunt71 toegevoegd aan de concernreserve van Leiden. Het project Windows server is nog niet voltooid en loopt door in 2023. Om de kosten te dekken wordt voorgesteld om € 355.000 van het geoormerkte deel uit de concernreserve te onttrekken.

AD14 Vervanging financieel systeem

Bij de jaarrekening 2022 van Servicepunt71 is het resterende projectbudget voor de vervanging van het financieel systeem van € 2.929.000 in de algemene reserve gestort. Per 31-12-2022 is Servicepunt71 geliquideerd en is de algemene reserve van Servicepunt71 toegevoegd aan de concernreserve van Leiden. Zoals bekend heeft het project vervanging financieel systeem vertraging opgelopen en is het huidige financieel systeem nog niet vervangen. In 2023 gaat het project verder. Voor 2023 is een budget van € 735.000 beschikbaar gesteld, maar bij de conversie was de dekking op een stelpost binnen de concernreserve gezet. Voorgesteld wordt om deze stelpost af te boeken en het bedrag te onttrekken aan de concernreserve. Om de kosten van 2024 en 2025 te dekken wordt voorgesteld ook het resterend bedrag van € 2.193.000 (verdeeld over 2024 en 2025) van het geoormerkte deel uit de concernreserve te onttrekken.

AD15 Taakmutaties algemene uitkering meicirculaire 2023

Naast de ontwikkeling van de algemene uitkering als gevolg van de wijziging van de omvang van het gemeentefonds, bevat de meicirculaire ook 33 taakmutaties. Taakmutaties zijn wijzigingen in de algemene uitkering door wijzigingen in taken die het Rijk van gemeenten verwacht. Deze taakmutaties verwerken we in deze Tweede Voortgangsrapportage en de Programmabegroting 2024 op de hieraan gerelateerde budgetten in de begroting. De taakmutaties voor 2023 zijn in deze voortgangsrapportage verwerkt.

Het totaal aan taakmutaties bedraagt € 3,2 miljoen. Grootste wijzigingen zijn de indexering van de uitkeringen van de decentralisatieuitkeringen Beschermd wonen en voor Participatie. Andere grotere taakmutatie is het Nationaal actieplan Dakloosheid.

Voor een toelichting wordt verwezen naar: <https://leiden.parlaeus.nl/app/public/postin/aa088200208aaaaa02a2aaaab71845c6>

AD16 Afwikkeling resultaat 2022 Servicepunt71

Conform de vastgestelde jaarstukken 2022 van het voormalige Servicepunt71 wordt een deel van het voordelig resultaat 2022 (een bedrag van € 118.300) verrekend met de partnergemeenten. Aangezien het resultaat van Servicepunt71 in eerste instantie volledig is gedoteerd aan de concernreserve van Leiden, hoeft geen verrekening plaats te vinden voor het Leidse deel van het resultaat. De betaling van € 118.300 aan de partnergemeenten wordt gedekt door het geoormerkte deel uit de concernreserve te onttrekken.

AD17 Investeringskrediet Thuiswerkvoorzieningen 2023

De gemeente Leiden heeft het Thuiswerkbeleid vastgesteld. Dit betekent dat haar werknemers in aanmerking komen voor verschillende thuiswerkvoorzieningen. Naar verwachting zal in 2023 voor € 591.000 besteld en ingekocht worden. Dit betekent dat er voor 2023 een investeringskrediet nodig is van € 591.000. Het krediet wordt in 3 jaar afgeschreven. Het benodigde bedrag van € 591.000 wordt onttrokken aan de reserve Bedrijfsvoering concern en gestort in de reserve afschrijvingen investeringen om de jaarlijkse afschrijving te dekken.

Hoofdstuk 4

4 Paragrafen

4.1 Plankosten

Beheersing plankosten

De huidige opzet van plankosten heeft tot doel plankosten zowel in de fase voor kaderbesluit als na kaderbesluit inzichtelijk te maken, teneinde de beheersbaarheid te waarborgen. Om dit blijvend te monitoren zijn er overzichten voor lijn- en projectmanagers om de uren en de euro's in te zien. Daarnaast zijn voor de plankostenteam personeelstarieven berekend en wordt de casuïstiek gevolgd op naleving van deze systematiek. Plankosten worden zo goed en sober mogelijk geraamd, bij de kosten wordt sluitende dekking aangegeven, er zijn heldere afspraken gemaakt tussen afdelingen voor de inzet van capaciteit. Bij overschrijdingen van geraamde plankosten wordt een besluit tot aanvullende dekking gevraagd en de stand van het krediet plankosten in definitiefase wordt gevolgd. Monitoren, evalueren en bijsturen van plankosten is en blijft van essentieel belang voor optimale beheersing van projectkosten.

Plankosten krediet in definitiefase

In de bijgevoegde tabellen treft u de stand van het krediet plankosten in definitiefase. Dit krediet wordt gevoed door een jaarlijkse bijdrage uit de exploitatiebegroting en is ingesteld vanuit het oogpunt van transparantie, monitoring en bewaking. Elke projectopdracht waarbij voor plankosten in definitiefase een beroep wordt gedaan op het krediet, wordt aan het college ter vaststelling aangeboden. Deze werkwijze is voor het bestuur een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering van de projectenportefeuille. Ofwel: het bestuur geeft keer op keer bewust fiat aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is.

Op het moment dat er een kaderbesluit wordt genomen, worden de plankosten meegenomen in de totale lasten van het project en vloeien de reeds gemaakte plankosten in één keer terug in de reserve. Indien een project geen doorgang vindt, kunnen de kosten uiteraard niet worden meegenomen in de totale projectkosten. In dat geval vindt er geen terugstorting plaats in de reserve en kan dat bedrag niet opnieuw beschikbaar worden gesteld. In beide gevallen zal het project na kaderbesluit worden afgerond en uit het krediet worden gehaald. Er resteert voor dit jaar nog een bedrag van € 470.358 voor de plankosten van nieuwe projecten in definitiefase (zie onderstaande tabel).

Totaal beschikbaar tot en met 2022 via begroting	€ 7.958.000
Opnieuw beschikbaar gesteld t/m 2022	€ 6.834.021
Reeds afgesloten projecten in definitiefase in voorgaande jaren incl. 2022	-€ 9.931.153
	€ 0
2023 Begroting uit de reserve plankosten	€ 598.000
Vooruitlopend op beschikbaar stellen via 2e techn. wijz.	€ 200.000
Totaal beschikbaar	€ 798.000

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Begrote kosten tot kaderbesluit
Lopende projecten			€
Renovatie Trian Semlerstraat	Leids project	BW18.0571	129.150
Aanvullende uren Trian Semlerstraat	Leids project	BW22.0473	72.850
Diamantplein e.o.	Leids project	BW19.0333	165.000
Aanvullende uren Diamantplein e.o.	Leids project	BW20.0336	186.000
2e Aanvullende uren Diamantplein e.o.	Leids project	BW21.0073	42.000
Westerpoort (vh Paardenwei)	Leids project/derden	BW19.0486	283.925

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Begrote kosten tot kaderbesluit
Aanv. budget onderz. kn Westerpoort	Leids project/derden	RB 20.0134	32.348
Aanv. uren Westerpoort	Leids project/derden	BW21.0129	297.075
Aanv. budget onderz.kn. Westerpoort	Leids project/derden	BW21.0129	150.652
2e aanv. uren Westerpoort	Leids project/derden	BW22.0252	321.000
2e aanv. budget onderz.kn. Westerpoort	Leids project/derden	BW22.0252	79.000
3e aanv. Uren Westerpoort	Leids project/derden	BW22.0536	200.000
Wijkspportpark De Mors	Leids project	BW21.0277	240.000
Bedrijventerrein Vlietzone midden	Leids project	BW21.0279	300.000
Bedrijventerrein Vlietzone midden onderzoekskn	Leids project	BW21.0279	15.000
Aanvullend verzoek Bedrijventerrein Vlietzone Midden	Leids project	BW23.0314	180.000
Herinrichting openbare ruimte Verbeekstraat	Leids project	BW21.0412	74.500
Onderz. kn. herinr. OR Verbeekstraat	Leids project	BW21.0412	6.000
Aanvullend verzoek Verbeekstraat	Leids project	BW23.0232	56.500
Herontw. Rivierenbuurt in Meerburg	Leids project	BW22.0030	341.000
Onderz. Kn. Herontw Rivierenbuurt in Meerburg	Leids project	BW22.0030	219.000
Geb. visie Willem de Zwijgerlaan	Leids project	BW22.0290	335.000
Geb. visie Willem de Zwijgerlaan onderzoekskosten	Leids project	BW22.0290	75.000
Aanvull plankosten Willem de Zwijgerlaan	Leids project	BW23.0308	430.000
Aanvull plankosten Willem de Zwijgerlaan	Leids project	BW23.0308	100.000
Aanvull uren Willem de Zwijgerlaan	Leids project	BW23.0061	180.000
Aanvull budget onderz. Kn. Willem de Zwijgerlaan	Leids project	BW23.0061	20.000
Parkeergarage M Kavels	Leids project	BW22.0458	51.920
Onderzoekskosten Parkeergarage M Kavels	Leids project	BW22.0458	201.800
Herhuisvesting muziekeducatie en -programming	Leids project	BW22.0494	76.035
Onderz. Kn herhuisv muziekeducatie en -progr.	Leids project	BW22.0494	30.000
Nieuwe Stadswerf	Leids project		171.000
Totale onttrekking			€ 5.061.755
Resterende bedrag voor 2023			-€ 4.263.755

Aanvraag onderweg, nog niet door college/raad besloten			
Herinrichting Stationsplein en Stationsweg	Leids project		225.000
Kaderbesluit Wijkspportpark De Mors	Leids project	sept raad	-240.000
Volkstuinen Oostvlietpolder uren	Leids project		141.755
Totaal aan aanvragen onderweg			126.755
Resterend voor nieuwe aanvragen			-€ 4.390.510

4.2 Initiatieven derden

Plankosten - krediet Initiatieven derden

Het doel van het krediet Initiatieven derden is om bouwprojecten (initiatief ligt bij de marktpartij) vanuit de markt te faciliteren. Om deze bouwprojecten goed te kunnen faciliteren is het van belang dat snel ambtelijke capaciteit ingezet kan worden om zodoende kansrijke particuliere initiatieven te begeleiden en waar nodig om onderzoeken te laten verrichten. Middels het instellen van het krediet Initiatieven derden zijn aanloopkosten voorgefinancierd tot het sluiten van een anterieure overeenkomst. Het betreft kosten van ambtelijke inzet en onderzoekskosten (ook extern) die overeenkomstig de Wet ruimtelijke ordening verhaald moeten worden op de initiatiefnemer. Door het sluiten van een anterieure overeenkomst, afoming van de meeropbrengst bij erfpachtconversie, extra opbrengsten uit grondverkoop of een exploitatieplan worden deze voorgefinancierde middelen van derden door de gemeente terugontvangen. Na ontvangst van deze bijdrage worden deze middelen teruggestort in het fonds zodat deze middelen opnieuw beschikbaar kunnen worden gesteld voor nieuwe initiatieven vanuit de markt. Kortom, hetzelfde geld kan in meerdere projecten worden geïnvesteerd. Het krediet Initiatieven derden is hiermee een revolverend fonds. In de onderstaande tabel is de actuele stand van het krediet initiatieven derden opgenomen. Dit krediet wordt gevoed door onttrekkingen aan de reserve Grondexploitaties. Per 2023 is vanuit de reserve Grondexploitaties in totaal € 5,5 miljoen beschikbaar gesteld. Elke projectopdracht - waarbij voor voorfinanciering een beroep wordt gedaan op het krediet Initiatieven derden - wordt aan het managementteam van het cluster Stedelijke Ontwikkeling ter vaststelling aangeboden. Deze werkwijze is een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering in de projectenportefeuille. Ofwel: vanuit het cluster Stedelijke Ontwikkeling wordt keer op keer bewust toestemming gegeven aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is.

Indien akkoord wordt gegeven om vanuit de gemeente te werken aan een project sluit de gemeente met de initiatiefnemer een intentieovereenkomst af. Hierin wordt alvast een eerste tegemoetkoming in de kosten overeengekomen (deze bijdrage wordt verrekend met de uiteindelijk te verhalen kosten). Als een initiatief (de projecten van voor vaststelling Nota Kostenverhaal) niet leidt tot een uitvoerbaar plan kunnen de gemaakte kosten niet verhaald worden. In dat geval zullen de middelen die beschikbaar zijn gesteld uit het krediet initiatieven derden definitief voor rekening van dit krediet komen en zijn ze dus 'verloren' voor andere nieuwe initiatieven. Om dit soort tegenvallers te voorkomen is een nieuwe werkwijze geïntroduceerd waarbij de gemeente alleen plankosten maakt wanneer een zogenaamde intentieovereenkomst is gesloten. In deze nieuwe gevallen wordt vanuit het krediet Initiatieven derden geen middelen meer voorgefinancierd. Dit betekent dat het krediet Initiatieven derden straks alleen nog gebruikt wordt voor voorfinanciering plankosten waarbij een gemeentelijke grondverkoop dan wel erfpachttulgifte aan de orde is.

Het beschikbare budget voor nieuwe initiatieven is per heden € 1.216.137, zie onderstaande tabel. In 2023 is per eind augustus afgerond € 1.322.838 teruggevloeid in het fonds. Naast revolverende middelen zijn er ook middelen die niet terugvloeien (per 2023 € 297.304). Dit betreft het project LEAD Monuta waar kosten zijn gemaakt als gevolg van een WOB verzoek. Deze kosten zijn niet verrekenbaar met de betreffende initiatiefnemer. Daarnaast zijn er bij de projecten Rooseveltstraat, Hoflaan en Corantijnstraat extra plankosten gemaakt die niet voor rekening van de initiatiefnemer zijn. Dit onder andere als gevolg van scope wijziging projecten vanuit de gemeente.

Plankosten - krediet Initiatieven derden

Totaal beschikbaar per 2023	5.500.000
Revolverende middelen per 30 augustus 2023 (verwerkt in begroting)	4.762.717
Totaal beschikbaar	10.262.717
Projectomschrijving lopende projecten	Begrote kosten tot sluiten anterieure overeenkomst
PID Ontwikkeling Rooseveltstraat	215.000
PID Robijnhof	92.515
PID Willem de Zwijgerlaan	203.939
PID Plesmanlaan-Jacobs eo	591.000
PID Toussaintkade	224.000
PID Ter Haarkade 1	187.000
PID Lorentzkade fase 2	60.033
PID Rhijnvreugd	505.500

Totaal beschikbaar per 2023	5.500.000
PID Sumatra	258.225
PID Scal-locatie	165.861
PID Werninkterrein	1.160.000
PID ID College Vijf Meilaan (Premier)	264.476
PID Watergeuskade	468.000
PID Noordman	100.102
PID Monuta (LEAD)	1.380.304
PID Motorhuis Plesmanlaan -Vondelkwartier	823.174
PID Gebiedsvisie Schipholweg	549.122
PID Diamantplein	207.716
PID Ypenburgbocht	93.489
PID Centrale Blokken	62.455
PID Maranathakerk (Statendijck)	88.463
PID Initiatief Brahmslaan 80	130.000
PID Bloemistenlaan	43.346
PID Corantijnstraat	382.000
PID Mary Zeldenrustlaan	263.000
PID Bizetpad	225.000
PID Hoflaan	25.074
PID Turkoois	63.527
PID Hoge Rijndijk 5	22.612
PID Barthen	40.000
PID Woningbouw Portaal Zeeheldenbuurt	67.000
PID Verbeekstraat	327.650
PID Plexus Kaiserstraat	50.000
PID Opaalstraat	85.000
PID Archimedesweg	100.000
PID Zernikedreef	50.000
PID Pesthuislaan	50.000
Totaal onttrekking	9.624.582
Resterend bedrag voor 2023 en verder	638.135
Bijdragen van initiatiefnemers ontvangen (nog niet verwerkt in begroting)	875.306
Niet revolverende middelen (reeds afgeboekt - de raad is geïnformeerd)	297.304
Beschikbaar voor initiatieven derden	1.216.137

4.3 Personele lasten en externe inhuur

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de externe inhuur ten opzichte van de totale personele lasten. In de begroting van 2023 is een streefpercentage externe inhuur van 18,5% opgenomen. Dit percentage inhuur is gebaseerd op het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten volgens gegevens uit de Personeelsmonitor 2021 van de VNG. Dit is bij het opstellen van de begroting het laatst bekende percentage. Bij de berekening van dit percentage worden, conform de methode gehanteerd in de Personeelsmonitor, de uitgaven van de externe inhuur berekend als percentage van de totale uitgaven voor personele lasten en inhuur.

Externe inhuur is de inhuur van andere dan de eigen of andere ambtelijke organisatie.

De interne inhuur van medewerkers wordt niet meegeteld. Dit omdat de interne inhuur van de ambtelijke organisaties als kosten en inkomsten voor de overheid tegen elkaar wegvallen.

Hieronder de cijfers van de prognose personele lasten en lasten van de externe inhuur voor 2023.

Totaal uitgaven personele lasten: € 136.717.428

Totaal uitgaven externe inhuur: € 30.319.028

Percentage externe inhuur: 18,2%

Het percentage inhuur is daarmee op dit moment lager dan vorig jaar (18,7%) en blijft onder het streefpercentage van 18,5%. De meeste organisatieonderdelen blijven ruim onder het streefpercentage. Vooral voor het kunnen realiseren van (tijdelijke) projecten, blijkt inhuur vaker dan gemiddeld noodzakelijk. De belangrijkste redenen om in te huren zijn het bewust werken met een flexibele schil binnen projecten, het ontbreken van specialistische kennis binnen de eigen organisatie, vervanging bij ziekte en de krapte op de arbeidsmarkt waardoor het soms lang duurt om een vacature te vervullen. De kosten van externe inhuur worden in principe gedekt door beschikbare bedrijfsvoeringbudgetten en projectbudgetten. Daar waar dit niet het geval is, zal een overschrijding bij een van de programma's worden opgenomen. Voor interne personele lasten zijn voldoende budgetten beschikbaar.

4.4 Bedrijfsvoeringsreserve concern

De bedrijfsvoeringsreserve concern heeft als primaire functie het opvangen van jaarlijkse fluctuaties in de bedrijfsvoering en heeft om die reden een egaliserend karakter. Secundair wenden we deze reserve aan ter oplossing van knelpunten in de bedrijfsvoering. De voeding van deze reserve is o.a. het resultaat op de bedrijfsvoering bij de jaarrekening.

Bedrijfsvoeringsreserve concern	2023
Huidige stand reserve	4.948.000
Risicobijdrage centrumregeling	-986.000
Extra risicobijdrage centrumregeling	-67.000
Thuiswerkvoorzieningenbeleid	-591.000
Project automatisering Sportaccommodaties*	-240.000
Open Toegankelijke Overheid (OTO) en Wet Open Overheid (WOO)	-100.000
Business Continuity Management (BCM) onderzoek kritische processen	-100.000
Beheerkosten Intranet	-100.000
Project Diversiteit & Inclusie	-50.000
Interne Communicatie Leiden in Verbinding (LIV)	-50.000
Stimulans en begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)	-30.000
Organisatiescan en toekomstplan De Lakenhal	-25.000
Verwachte stand per 31-12-2023	2.609.000

Bedrijfsvoeringsreserve concern	2024
Verwachte stand reserve per 01-01-2024	2.609.000
Vervanging Financieel systeem*	-1.900.000
Open Toegankelijke Overheid (OTO) en Wet Open Overheid (WOO)	-100.000
Business Continuity Management (BCM) onderzoek kritische processen	-100.000
Project Diversiteit & Inclusie	-50.000
Interne Communicatie Leiden in Verbinding (LIV)	-50.000
Stimulans en begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)	-70.000
Verwachte stand per 31-12-2024	339.000

* Deze posten zijn in Kaderbrief 2023-2027 al besloten en verwerkt in de begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026.

In het tweede kwartaal worden de aanvragen voor budgetten die gedekt moeten worden uit de Bedrijfsvoeringsreserve concern geïnventariseerd en gelabeld. Naast de aanvragen voor 2023 zijn er aanvragen gedaan voor 2024. Deze aanvragen voor 2024 worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2024-2027. De administratieve verwerking van het bovenstaande overzicht van de onttrekkingen voor jaarschijf 2023 wordt meegenomen in deze Tweede Voortgangsrapportage.

Toelichting mutaties:

- Voor het projectbudget voor de vervanging van het financieel systeem is een aanvullend budget van € 1,9 miljoen in 2024 nodig (van het oorspronkelijk projectbudget van € 4,6 miljoen van het oude project is nog € 2,7 miljoen beschikbaar). Op basis van het invoeringsplan wordt bepaald of het totale bedrag voldoende is. Er moeten nog afspraken worden gemaakt over het aandeel van onze partners.
- De risicobijdrage in de centrumregeling over 2023 van € 986.000.

- Door aanmeldingen in de 1e Voortgangsrapportage 2023 is er een extra risicobijdrage van € 67.000 in de centrumregeling.
- Voor de uitvoering van het thuiswerkvoorzieningenbeleid is in € 591.000 nodig.
- Er is incidenteel € 240.000 nodig voor de ICT Sportaccommodaties om de eenmalige kosten te dekken.
- Voor de vervolgfase van het project Open Toegankelijke Overheid (OTO) en Wet Open Overheid (WOO) is in 2023 en 2024 jaarlijks € 100.000 nodig.
- Business Continuity Management (BCM) onderzoekt kritische processen binnen de gemeente Leiden. Dit is het bepalen van de risico's, de risico-acceptatie, de maatregelen per kritisch proces en het opstellen van een verbeterplan. Voor dit project is voor 2023 en 2024 jaarlijks € 100.000 nodig.
- Beheerkosten voor het intranet bedragen € 100.000.
- Extra kosten voor het project Diversiteit en Inclusie in 2023 € 50.000 en voor 2024 € 50.000 nodig.
- Voor de interne communicatie is voor 2023 en 2024 jaarlijks € 50.000 nodig. Dit budget is ook bedoeld voor project Leiden in Verbinding (LIV).
- Voor het project Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) is voor 2023 € 30.000 en voor 2024 € 70.000 extra budget nodig voor de stimulans en begeleiding binnen de organisatie. Voor het maken van beleid voor Social Return On Investment (SROI) en ondersteuning voor het realiseren van een nieuwe strategie voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI).
- Er is € 25.000 toegezegd als bijdrage in de kosten voor een organisatiescan en toekomstplan voor De Lakenhal.

4.5 Taakstellingen

De raad wordt via de planning- en controlcyclus over de voortgang van de realisatie van de taakstellingen geïnformeerd. In deze paragraaf geven we een overzicht van de hoogte van taakstellingen in 2023, de wijzigingen en de wijze waarop wij nog openstaande taakstellingen in 2023 willen realiseren.

Voor jaarschijf 2023 zijn er op dit moment *geen* openstaande taakstellingen.

4.6 Halfjaarlijkse MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG)

Met deze paragraaf geeft het college invulling aan de motie uit 2014 om twee keer per jaar te rapporteren over de grondexploitaties. Dit vindt éénmaal plaats in het “Meerjaren Perspectief Grondexploitaties” (MPG) als onderdeel van de jaarstukken, dus eerstvolgend in het MPG 2024. De tweede rapportage betreft een actualisatie op hoofdlijnen en vindt plaats na het zomerreces en voor de begroting.

De bijgestelde resultaten van de tweede actualisatie op hoofdlijnen worden niet tussentijds, middels een begrotingswijziging geformaliseerd. Hiervoor is het nodig dat de gemeenteraad alle geactualiseerde versies van de grondexploitaties afzonderlijk vaststelt. Dit gebeurt één keer per jaar samen met het opstellen van het MPG en de jaarstukken.

Resultaten en risico's

Onderstaande tabel 1.1 toont de resultaten zoals vastgesteld bij het MPG 2023 en vergelijkt deze met de resultaten medio 2023. De resultaten medio 2023 zijn opgesteld op basis van ontwikkelingen die zich het afgelopen half jaar hebben voorgedaan en op eventuele hernieuwde inzichten. Gedetailleerde informatie over de grondexploitaties is vertrouwelijk beschikbaar.

Nr.	Projectnaam	MPG 2023 NCW	MPG 01-07 2023 NCW	Vershil NCW (- = nadeel)
4	Oude Rijnlocatie	-960.466	-960.466	-
9	Lammenschansdriehoek	-4.134.019	-4.134.019	-
19	Groenordhallen	-1.688.767	-1.688.767	-
45	Stationsgebied K1 t/m K5 & M1-3	-3.707.768	-3.108.659	599.109
610943	Rhijnvreugd	-	-464.232	-464.232
	Bouwgronden in exploitatie	-10.491.020	-9.891.911	134.877

Het voortschrijdend inzicht voor Stationsgebied K1-2-5 geeft aanleiding de grondexploitatiebegroting aan te passen. Bij de grondexploitatie van K5 is de koopsom opgenomen zoals afgesproken in de Allonge II. Doordat het pand langer in gebruik blijft voor opvang voor vluchtelingen wordt er per 01-07-2023 rekening gehouden met een extra jaar waarbij de boekwaarde van Stationsplein 107 wordt afgeschreven.

De grondexploitatie Rhijnvreugd is 4 april 2023 geopend met bijbehorend krediet. De grondexploitatie Rhijnvreugd kent een negatief saldo van - € 464.232. De overige grondexploitatiebegrotingen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van 1 januari 2023. Wanneer Rhijnvreugd buiten beschouwing wordt gelaten zou er een positief verschil zijn van circa € 600.000.

Behalve dat de resultaten kunnen wijzigen door nieuwe omstandigheden en inzichten, is het risico- en kansenprofiel van de projecten dynamisch. Daarom worden de risico's en kansen per project meerdere keren per jaar geactualiseerd. Het actualiseren van de algemene risico's staat in het teken van de parameters voor kosten-, opbrengsten- en rentemutaties. Deze risico's worden onder de algemene risico's geschaard omdat het buiten de invloedsfeer van de gemeente ligt. Om in financiële zin voorbereid te zijn op deze risico's zijn er scenario's doorgerekend waarin de parameters fictief worden opgehoogd binnen de grondexploitatiebegrotingen. In vergelijking met het MPG 2023 komt hier een positief verschil uit van € 80.133.

Scenario 'algemeen risico'	1-7-2023		1-7-2023	MPG 2023	verschil
	Ongewogen financieel effect	Kans	Gewogen financieel effect	Gewogen financieel effect	
BIE	-1.899.544	1	-949.772	-1.029.905	80.133

De actualisatie van de projectspecifieke risico's per 1 juli 2023 geeft aanleiding om de risicobedragen te wijzigen. Bij de Oude Rijnlocatie zijn de risico's beperkt toegenomen. Bij de Lammenschansdriehoek en de Groenordhallen blijven de risico's hetzelfde. Bij het Stationsgebied, ontwikkeling K3-4 zijn de risico's afgenomen. Bij het Stationsgebied, ontwikkeling Morspoortgebied zijn de risico's toegenomen met € 311.250. Bij de ontwikkeling van Rhijnvreugd is er voor het eerst een risico-inventarisatie gedaan, hierin komen er verschillende risico's naar voren van in totaal € 149.000.

Nr.	Projectnaam	MPG 2023 Risiko's	MPG 01-07-2023 Risiko's	Vershil (- = nadeel)
4	Oude Rijnlocatie	-53.539	-15.539	38.000
9	Lammenschansdriehoek	-1.441.930	-1.441.930	-
19	Groenordhallen	-20.250	-20.250	-
45	Stationsgebied K1 t/m K5 & M1-3	-1.456.338	-1.835.338	-379.000
610943	Rhijnvreugd	-	-149.000	-149.000
	Bouwgronden in exploitatie	-2.972.057	-3.313.057	-490.000

Het optreden van een risico heeft een verslechtering van het saldo van de grondexploitatie tot gevolg, dit leidt bij negatieve grondexploitaties tot een benodigde aanvullende verliesvoorziening. Om hierop voorbereid te zijn wordt voor de projecten in uitvoering (Bouwgronden In Exploitatie, BIE) een risicoreservering getroffen gelijk aan het berekende risicobedrag. Binnen het Vermogensbeheer Grondexploitaties bevindt de aanwezige weerstandscapaciteit voor actieve grondexploitaties zich in de reserve 'Risiko's projecten in uitvoering'. Dotatie aan de reserve Risiko's projecten in uitvoering vindt, na besluitvorming in de gemeenteraad, plaats vanuit de reserve Grondexploitaties ten koste van het vrij besteedbaar vermogen. Ook dit gebeurt één keer per jaar via het vaststellen van het MPG als onderdeel van de jaarstukken.

Nr.	Projectnaam	Vershil Saldo NCW	Vershil Saldo Risiko's	Vershil saldo grondexploitatie incl. risiko's (- =nadeel)
4	Oude Rijnlocatie	-	38.000	38.000
9	Lammenschansdriehoek	-	-	-
19	Groenordhallen	-	-	-
45	Stationsgebied K1 t/m K5 & M1-3	599.109	-379.000	220.109
610943	Rhijnvreugd	-464.232	-149.000	-613.232
	Saldo	134.877	-490.000	-355.123

Voortgang jaarschijf 2023

Bovenstaande mutaties hebben ook gevolgen voor jaarschijf 2023 die zal worden aangepast ten opzichte van de prognose MPG 2023 (o.a. verwerken van de koopsom zoals afgesproken in de Allonge II van K5 en afschrijven van een jaar extra op de boekwaarde van Stationsplein 107). Betreffende mutaties zullen bij het volgende P&C-product worden verwerkt. Het saldo van het MPG is iets positiever geworden en het totale risicoprofiel is toegenomen.

